

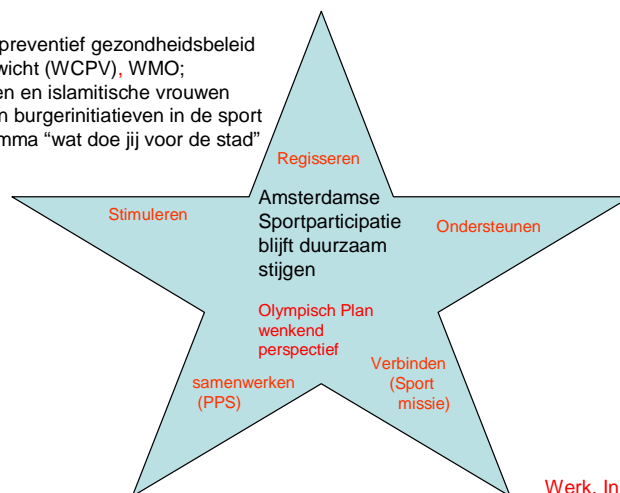
Focus op Sport

Onderwijs, Buurt en Veiligheid

- aanbod dagarrangementen in brede-kantoor scholen (*Kinderen eerst*)
- uitbreiden sportstimuleringsprogramma in PO en VO
- breder verankeren sportstimulering in jongeren- en sportbuurtwerk
- vakleerkrachten bewegingsonderwijs op alle scholen
- racismebestrijding en gedragscodes in de sport
- sociale veiligheid in en naar de sportparken

Zorg en Welzijn

- meer bewegen en preventief gezondheidsbeleid
- tegengaan overgewicht (WCPV), WMO; (allochtone) ouderen en islamitische vrouwen
- meer vrijwilligers en burgerinitiatieven in de sport (aansluiten Programma "wat doe jij voor de stad")

Ruimtelijke ordening en accommodaties

- sportieve inrichting onderdeel van stedelijke vernieuwing
- positie sport en bewegen in groene lobben Amsterdam
- benutten ruimte en kwaliteit sportparken ook voor buurtsport
- uitvoeren sportaccommodatieplan 1 en opstellen sportaccommodatieplan 2
- Sportcentrum Nieuwe Stijl
- Cruyffveldjes

Economie, en City marketing

- aansluiten op evenementenkalender
- focus op kernsporten (EK Atletiek; CL-finale)
- benutten uitstraling Ajax, Marathon Amsterdam
- hoogwaardige opleidingen Sport en Gezondheid (ROC, VU)

Werk, Inkomen en Kennisontwikkeling

- sociale activering en sport
- financiële ondersteuning minder draagkrachtige sporter (scholierenvergoeding; jeugdsportfonds)
- stages in de sportopleidingen

Aanbiedingsbrief van wethouder Sport bij rapportage Focus op Sport

Mensen maken Amsterdam. Vanuit die overtuiging zijn B&W aan de slag om problemen op te lossen, kansen te pakken en ambities te realiseren. Dat geldt ook voor de sport.

De missie van ons sportbeleid is dat de deelname aan sport blijft stijgen. Ik zie dat in het licht van mijn ambitie om het Olympisch Plan 2028 te helpen realiseren.

Om maximale resultaten te kunnen bereiken heb ik het project Focus op Sport gestart. De rapportage van dit project treft u hierna aan.

Ik wil de inzet ten behoeve van sport integraal kunnen afwegen. Daartoe is het nodig dat ik zonder verkokering en zonder versnippering keuzen onder ogen krijg en knopen kan doorhakken.

Ik kijk daarbij naar sport als een activiteit, die méér is dan waardevol op zichzelf. De sport draagt bij aan sociale cohesie, leert mensen samenwerken en te presteren, bevordert de gezondheid en draagt bij aan onze economie.

Vanuit andere portefeuilles zie ik een uitnodigende benadering. Die is erop gericht om door samenwerking winst te boeken. Zo pakken we de problematiek van kinderen met overgewicht aan vanuit de Zorg, vanuit de Sport en vanuit de Onderwijsportefeuille. Daarbij willen we niet dweilen met de kraan open. Dus kaarten we bijvoorbeeld ook aan, of de cateraars in het onderwijs verstandig eten aanbieden.

Kenmerken van het beleid zijn:

- Integraal: we beslissen over het geheel, waartoe we de verschillende sporten en sportactiviteiten in relatie tot elkaar brengen.
- Samen: de portefeuillehouder sport, het college van B&W, de stadsdeelbesturen, het sportveld, en bedrijfsleven trekken waar mogelijk samen op.
- Offensief: kansen pakken we, problemen lossen we op.
- Toegankelijk: de Amsterdammer krijgt gemakkelijk alle nodige informatie over sportmogelijkheden; de regelingen waarop mensen een beroep kunnen doen zijn bekend.

Er gebeurt nu op sportgebied al heel veel. Door verenigingen en bonden, door stadsdelen, door het onderwijs, door de commerciële sector, door de wetenschap. Ook vanuit de centrale stad wordt veel gedaan. Aan accommodaties, aan sportstimulering, aan verenigingsondersteuning, aan bevordering van topsport, aan afstemming en verkenning.

De beelden die partijen van elkaar hebben lijken me niet altijd in overeenstemming met de realiteit. Dat betekent dat wij ervoor moeten zorgen dat we elkaar goed op de hoogte houden. Het sportplan kan hierin een rol vervullen. Maar ook los daarvan wil ik bijeenkomsten organiseren met de partijen die in de sport actief zijn. Oriënterend, strategisch, afstemmend.

Amsterdam heeft sportief een goede uitgangspositie. Een paar willekeurige voorbeelden. De sportparticipatie is afgelopen jaren gegroeid. Op grotere schaal dan landelijk beschikken de Amsterdamse scholen (84%) over vakleerkrachten lichamelijke opvoeding. In de afgelopen periode heb ik ervaren hoe groot de betrokkenheid en het enthousiasme is van degenen die zich, als vrijwilliger of professioneel, inzetten voor de sport in Amsterdam. Ik noem een paar voorbeelden zonder daarmee anderen tekort te willen doen: het convenant met de Atletiekunie, het convenant met ROC/HvA, de afspraken met Ajax, de huisvesting van Goldstar en de financiering van een inloopbaan nabij het Olympisch Stadion. Zorgen heb ik ook: racisme en geweld in de sport, te weinig transparantie, het moeras waar de Amsterdamse besluitvorming soms op lijkt, en de traagheid waar we tegenop lopen bij bijvoorbeeld de realisatie van de Cruyff Courts.

Focus op Sport blijft breed, in die zin dat er veel ambities worden geformuleerd. Mij is gevraagd waaraan ik in de periode tot 2010 voorrang wil geven als uit de vele doelstellingen keuzen gemaakt moeten worden. Voor mij heeft prioriteit dat we in 2010 het volgende hebben bereikt:

1. Vaststelling sportplan 2009 – 2012
2. In de arrangementen voor de brede scholen heeft sport een sterke plaats gekregen

3. In elk van de 5 stadssectoren is op een sportpark een Sportcentrum Nieuwe Stijl in de realisatiefase.
4. Concrete afspraken over sportieve inrichting van de openbare ruimte en een actieplan openbare sportaccommodaties
5. Maatwerkafspraken met onze partners over Topsport, mede met het oog op het Olympisch Plan 2028.

Voor de periode daarna zal ik onze doelstellingen preciseren in het Sportplan.

Om de voorstellen van Focus op Sport te realiseren zullen we de ambtelijke en financiële inzet, in elk geval die van de centrale stad, moeten bijbuigen. Zo'n koersverandering kost tijd en vraagt soms moeilijke beslissingen. Maar het is nodig om voor de sport het beste te bereiken.

Amsterdam heeft in veel opzichten een goede basis. Maar er is nog veel te doen. Laten we daarvoor samen aan de slag gaan.

De wethouder voor de Sport
Carolien Gehrels

Focus op Sport

I. Inleiding

1. Focus?

De centrale stad ontplooit een breed spectrum aan activiteiten om de sport te faciliteren en te stimuleren. Ze biedt op verschillende manieren ondersteuning aan sportverenigingen. Ze draagt bij aan sportaccommodaties, topsport en topevenementen. Ze zorgt voor sportstimuleringsprogramma's in het onderwijs. Ze verstrekt een scholierenvergoeding aan minimuminkomens die (ook) gebruikt kan worden om sport te betalen. Ze werkt aan stedelijke coördinatie en aan stedelijke beleidsinitiatieven waar die nodig werden gevonden.

Omstandigheden voor de sport veranderen. Amsterdammers veranderen. Hun sportwensen veranderen. De doelen die de centrale stad met sport wil bereiken, zijn niet meer alleen op de intrinsieke waarde van sport gericht, maar ook op maatschappelijke effecten als gezondheid, participatie, sociale binding. Daarnaast is de aandacht voor de meetbare resultaten van beleid groter dan vroeger. Sportbeleid moet inspelen op zulke ontwikkelingen. De wethouder voor de sport doet daarom voorstellen om de focus van het sportbeleid in Amsterdam aan te scherpen.

2. Hoofdpijnen voorstellen

De belangrijkste voorstellen in Focus op Sport zijn erop gericht om:

- Sport minder sectoraal te maken en een stevige plaats te geven in het centrum van het beleid. Dat betekent dat sterke verbindingen worden gelegd tussen sport en andere portefeuilles, om samen op de betrokken beleidsterreinen optimale resultaten te bereiken.
- Regie te voeren op het terrein van de sport. De gemeentelijke focus ligt tot dusverre in belangrijke mate op de georganiseerde sport (= de verenigingssport). In de regierol zal de samenwerking met de stadsdelen en met de commerciële sportsector een krachtige impuls krijgen. Door afstemming van doelen en middelen winnen we aan effectiviteit. Een weg om dit te realiseren is o.a. een 4jarig Sportplan.
- Meer mogelijkheden te bieden aan de groeiende aantallen ongeorganiseerde sporters.
- Meer resultaat te behalen met het Topsportbeleid door de gemeentelijke inzet beter te richten. Via maatwerk meer focus in het aantal kernsporten en hun ondersteuning.
- Verbetering van inzicht in de resultaten van het beleid in termen van effectiviteit en efficiency, daardoor beter gefundeerde keuzen mogelijk maken.

3. Focus groeide in interactie

Daarbij is gebruik gemaakt van de inzichten van velen. Zo vond In juni 2006 een inspirerende lunchbijeenkomst plaats van B&W met representanten uit de Amsterdamse sportwereld. Belangrijk was ook het Portefeuillehoudersoverleg van centrale stad en stadsdelen waar is afgesproken op 7 gebieden actie te nemen (deze komen later terug). Inzichten zijn ook gegroeid in vergaderingen met de Raad van Commissarissen van Topsport Amsterdam, de Sportraad, en het nieuwe overleg van Amsterdamse Sportinstellingen. De wethouder Sport heeft in oktober 2006 een informele bijeenkomst in de raadszaal georganiseerd van mensen, die met elkaar de ontwikkelkansen van het beleid beter in beeld hebben gebracht. Op 7 maart 2007 vond met hen een constructieve vervolgbijeenkomst plaats over een éérste concept van Focus op Sport. Amsterdamse jongeren die in de sport actief zijn hebben hun inzichten in een gesprek met de wethouder Sport gedeeld. De Commissie Sport uit de Gemeenteraad heeft haar aandachtspunten meegegeven. En daarnaast is veel schriftelijk materiaal bestudeerd en hebben vanuit verschillende posities mensen hun inzicht en ervaringen met de opstellers gedeeld.

Het rapport bevat concrete voorstellen voor een aanscherping van het sportbeleid. De voorstellen leiden soms wel, maar niet altijd direct tot focus in de zin van versmalling. Soms blijkt het juist nodig om de blik te verbreden. En soms kan de focus pas verder worden bepaald na een proces van open overleg met andere partijen.

4. Focus is opstap naar een andere benadering

De rapportage Focus op Sport is niet het hele verhaal. Het is geen inventarisatie van al het bestaande

beleid. Het is de onderbouwing van een andere benadering van sport door de centrale stad. Daarmee willen we bereiken dat we aansluiting vinden bij ontwikkelingen die zich voordoen. En bij andere partijen die bijdragen aan de sportiviteit van de stad. De nieuwe benadering moet de centrale stad in staat stellen om beter in te spelen op de kansen die er zijn. De voorstellen leiden dan ook voor een deel direct tot acties. Bijvoorbeeld in de samenwerking met andere portefeuilles en in de vertaling van de nieuwe oriëntatie in de ambtelijke organisatie en werkwijze. Ook in de samenwerking met partijen buiten de centrale stad willen we direct aan het werk. Sommige zaken kosten meer tijd en moeten hun beslag vinden in het sportplan. Wat in het sportplan moet komen, timmeren we nog niet dicht. We willen aan de gang met een open proces waarin ook inzichten en adviezen van onze partners nog een plaats kunnen krijgen

5. Niet in Focus op Sport

Sommige zaken maken geen onderdeel uit van dit rapport, maar zijn onmiskenbaar van groot belang.

- In deze rapportage is de blik gericht op wat Amsterdam zelf voor de sport doet. De wensen die de gemeente kan hebben ten aanzien van beleid van het Rijk, zoals bijvoorbeeld opgenomen in het Politiek Manifest 2007 "Sport in het Regeerakkoord", komen hier dus niet aan de orde.
- De organisatorische infrastructuur van de sport is gekenschetst als een lappendeken. De gemeente kan die lappendeken niet vervangen door een nieuwe organisatie. Wel kan de gemeente werken aan transparantie en samenwerking. Het Rijk heeft aangekondigd dat een landelijke commissie zal adviseren over de organisatorische infrastructuur van de sport in relatie tot de onderscheiden rollen van de verschillende beleidspartners. De commissie is nog niet ingesteld.
- Van verschillende kanten zijn signalen gegeven dat meer geld nodig is om belangrijke verbeteringen te realiseren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de ondersteuning van de topsport, het binnenhalen van grote sportevenementen, de accommodaties, de sportstimulering en andere beleidsonderdelen. Deze rapportage was niet gericht op het inventariseren van dergelijke signalen en ze zijn niet vertaald in financiële voorstellen. In deze rapportage gaat het over de aanwending van beschikbare capaciteit en de beschikbare middelen. De bestuurlijke discussie daarover kan leiden tot financiële beslissingen in het kader van bijvoorbeeld de komende voorjaarsnota, maar voorstellen daarvoor bevat deze rapportage niet.

6. Verdere indeling

Hoofdstuk II bevat uitgangspunten die in Focus op Sport zijn gehanteerd.

Hoofdstuk III schetst de "sport-ster": centrale doelstelling, instrumenten en acties.

Hoofdstuk IV noemt de door B&W genomen besluiten en licht deze toe.

Hoofdstuk V behandelt feiten, ontwikkelingen en beleid met betrekking tot de sport in Amsterdam.

Hoofdstuk VI geeft een globaal inzicht in de inzet van centrale stad en stadsdelen.

II. Uitgangspunten

1. Principes B&W

De rapportage Focus op Sport bevat een verkenning van feiten, ontwikkelingen en beleid rond de sport in Amsterdam.

De verkenning kijkt naar sport door de "bril" van drie bezielende principes van B&W:

- Het zijn de mensen die Amsterdam maken tot wat het is.
- Het is noodzakelijk dat de verschillende stadsbestuurders samenwerken. Voor de burger gaat het immers om het beste resultaat, en niet om de grenzen van bestuurlijke portefeuilles of om de interne gemeentelijke bevoegdhedenverdelingen.
- Offensief bestuur. Waar het college problemen of kansen ziet, gaat het actief aan de slag.

Deze principes konden speciaal voor de sport zijn geschreven.

- Mensen maken Amsterdam: de sportverenigingen, de stadsdelen en de centrale stad, de commerciële partijen, het onderwijs, de professionals (soms nog in opleiding) en anderen: samen zorgen ze voor een groot aanbod, voor veel accommodaties en voor veel activiteiten. De Amsterdamse sport is nergens zonder al die actieve partners. Maar volgens deze rapportage is de samenhang nog niet goed genoeg. Door samenwerking en afstemming moet de afstand tussen de 'werelden' van de betrokken actoren worden verkleind. De publieke wereld moet de afstand tot de private wereld verkleinen. De gemeentewereld moet (nog) meer in contact komen met de sportwereld. De aansluiting tussen de verschillende sportwerelden dient zonder drempels te verlopen.
- Bestuurlijke samenwerking over domeinen heen: B&W kiest voor integraal besturen. Zowel in de centrale stad als in de verhouding met de stadsdelen. Voor Sport is de samenhang met andere beleidsvelden evident. De sport draagt bij aan sociale cohesie, leert mensen samen te werken en te presteren, bevordert de gezondheid, draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad en onze economie. Recent hebben zowel de VROM-raad¹ als de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)² aangegeven dat sport onlosmakelijk verbonden is aan sociale stijgingsprocessen van stadsbewoners én aan het overbruggen van sociale afstanden tussen wijkbewoners. Ter versterking van de positieve maatschappelijke effecten van sport willen wij een nog sterkere verbinding leggen tussen de inzet vanuit meerdere beleidsvelden. Door de beleidsintegratie bij de inzet vanuit de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO), de dienst Economische Zaken (EZ), de Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) kan grote winst worden geboekt. Juist op het snijvlak van deze beleidsterreinen doen zich kansrijke 'cross-overs' voor: sport en onderwijs/jeugd, sport en zorg, sport en gezondheid, sport en economische zaken, sport en armoedebeleid, sport en ruimtelijke ordening. De versterking van de samenwerking tussen centrale stad en stadsdelen is een belangrijk thema in het Portefeuillehoudersoverleg Sport. Sportbeleid van stadsdelen en centrale stad raakt elkaar veelvuldig. Deze rapportage ondersteunt de door de portefeuillehouders al gemaakte afspraken om in het belang van de sport samen op te trekken.
- Offensief bestuur: juist waar problemen worden gesignaleerd, zoekt deze rapportage naar oplossingen. Op sommige punten kan de gemeente snel actie nemen. Andere kan zij niet alleen oppakken. Daar is verder overleg met haar partners in de sport nodig.

2. Regierol versterken

Het stedelijke sportbeleid heeft van oudsher veel aandacht voor de georganiseerde sport. Die wordt gezien als ruggengraat van de sport. Aandacht voor de commerciële sportsector (die een steeds groter deel van de sportmarkt bedient) en de ongeorganiseerde sport (waaraan steeds meer mensen meedoen) is er in mindere mate. De voorstellen die volgen vereisen dat de centrale stad méér accent legt op de regierol en meer gebruik maakt van de kansen van verbindingen met de commerciële sport en van de ongeorganiseerde sport. Regie is nodig, want de Amsterdamse sport bestaat onder meer uit ca 750 sportverenigingen, 165 commerciële aanbieders, verschillende onderwijsinstellingen, de stadsdelen en de centrale stad.

Met "de stedelijke regie" is hier bedoeld het houden van overzicht over ontwikkelingen, het bij elkaar brengen van de vele partijen, het bieden van inzicht in elkaars doelen en activiteiten, het verkennen

¹ In: *Stad en stijging. Sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing*. Den Haag: 2006.

² In: *De verzorgingsstaat herwogen. Over verzorgen, verzekeren, verheffen en verbinden*. Amsterdam University Press, Amsterdam: 2006.

en bevorderen van (nieuwe) mogelijkheden van samenwerking, om gezamenlijk zo effectief mogelijk te zijn. Het gaat om een betere benutting van de aanwezige krachten. De gemeente is de partij die bij uitstek in staat moet zijn om op het stedelijke niveau de regie te versterken. Zij heeft daarvoor de schaal, de directe verbindingen met stadsdelen, onderwijs, jeugd, zorg, enz.

Doel van de regie is:

- het samenspel van centrale stad, stadsdelen en andere partners faciliteren,
- daartoe verbindingen te leggen tussen partijen die niet vanzelf de weg naar elkaar vinden,
- de wensen van de Amsterdammers nog beter in beeld brengen en bij het beleid betrekken
- de mogelijkheden van de commerciële sport (deze is in belang toegenomen) benutten
- de sport sterker positioneren in strategische gemeentelijke kaders als citymarketing en stedelijke ontwikkeling
- samenwerkingskansen met bijvoorbeeld zorgverzekeraars aanjagen
- versnelling van ambtelijke en bestuurlijke processen bewerkstelligen

Belangrijke instrumenten voor regie zijn onder meer een Sportplan en afspraken in het overleg van de portefeuillehouders Sport.

3. Waarden van sport

Het is een open deur om sport niet alleen als waarde op zichzelf te zien. Toch leidt dit tot verschillende benaderingen. Sommigen vragen de gemeente om te kiezen voor sport en er vervolgens op te vertrouwen dat de sport ook bijdraagt aan de gezondheid van Amsterdammers, aan de economie van de stad, aan participatie en integratie, aan goed onderwijs. De bijdragen aan die “andere” doelen zou je in deze visie niet hoeven te formuleren, en ook niet hoeven te meten. Ze hangen zo samen met sport, dat het door de inzet van de sport “vanzelf” gebeurt.

In Focus op Sport is een ander uitgangspunt genomen. De betekenis van sport voor gezondheid, integratie en andere doelen verdient uitdrukkelijke aandacht. Het vraagt de sport om actief mee te denken over de bijdrage die sport kan leveren aan te bereiken doelen op andere terreinen. En andersom: het vraagt van de andere portefeuilles om de mogelijke bijdrage vanuit sport te onderkennen en de sport daar kansen voor te bieden. Zo wordt de gemeentelijke inzet op sport optimaal benut. De bijdrage van sport moeten we daarbij zichtbaar maken. Die verduidelijking versterkt de positie van de sport en maakt een betere bewaking van effectiviteit en efficiency mogelijk.

4. Olympisch Plan 2028 en Amsterdamse bijdrage aan regio en aan nationaal beleid

In deze rapportage is de blik sterk gericht op wat Amsterdam zelf voor de sport doet. Daarbij houden we onze omgeving natuurlijk goed in het oog.

Een belangrijke ontwikkeling is de presentatie van het Olympisch Plan 2028. Met het mogelijk binnenhalen van de Olympische Spelen als katalysator, heeft NOC*NSF een samenwerkingsverband gemobiliseerd waarin rijksoverheid (VROM, EZ en VWS), gemeenten en bedrijfsleven nauw samenwerken om de plaats van sport in al zijn verschijningsvormen in de Nederlandse samenleving diep te verankeren. Samenwerken en verbinden zijn daartoe sleutelwoorden die ook in onze focusvoorstellen centraal staan.

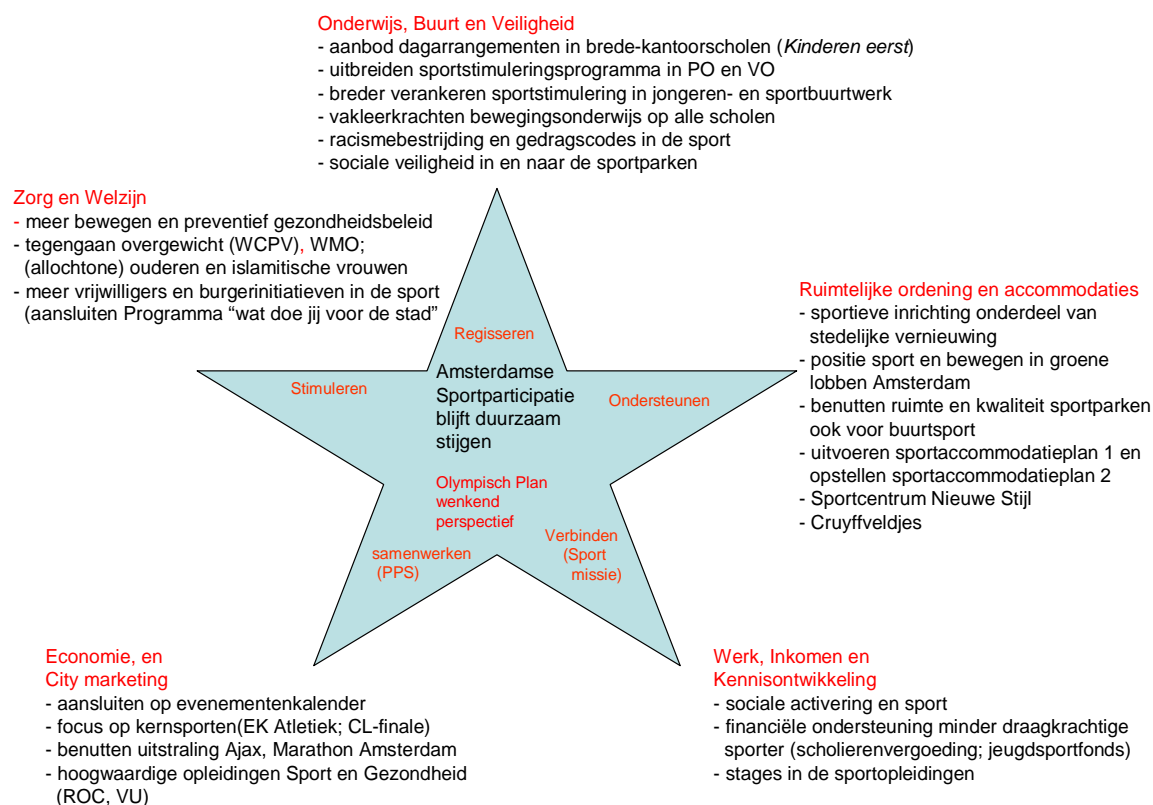
Amsterdam houdt het oog ook gericht op landelijke ontwikkelingen. De rijksnota “Tijd voor sport” is mede richtinggevend voor het Amsterdamse sportbeleid.

Wij zullen de uitwerking van het Regeerakkoord ten aanzien van het sportbeleid constructief volgen. Amsterdam is een goede plaats om kabinetsdoelstellingen te realiseren. Dat geldt ook voor sport, die bijvoorbeeld een rol kan spelen om te komen “van probleemwijken naar prachtwijken”.

Tenslotte moet Amsterdam – bijvoorbeeld waar het gaat om accommodaties – zijn internationale positionering in de afwegingen betrekken.

III Sport-ster

De hierna geschetste "sport-ster" vat Focus op Sport samen. Centraal in de ster staat de doelstelling: het continueren van de opgaande lijn van de sportparticipatie van Amsterdammers. Het sportplan zal dit doel concretiseren. In de punten van de ster leest u de instrumenten waarvan de gemeente gebruik maakt. Die worden ingezet, niet alleen voor de actiegebieden waarnaar zij wijzen, maar over de volle breedte. De punten staan 23 acties die in deze rapportage of in het sportplan verder gestalte krijgen. Omdat de voorstellen voor focus in open overleg met de partners tot stand komen, is er ruimte om andere acties in te voegen. Om het geheel uitvoerbaar te houden, wordt uitgegaan van een maximum van ongeveer 25 acties. Dat betekent dat het opnemen van nieuwe actiepunten soms zal leiden tot het verdwijnen van andere.

IV. Besluiten B&W en toelichting

Dit hoofdstuk bevat de besluiten die B&W hebben genomen op voorstel van de wethouder voor de Sport op basis van deze rapportage Focus op Sport. Elk besluit is voorzien van een meer of minder beknopte onderbouwing.

1. De wethouder Sport uit te nodigen een sportplan 2009-2012 op te stellen, dat het college uiterlijk in maart 2008 aan de Gemeenteraad kan voorleggen.

Het Sportplan bevat een toekomstvisie op de georganiseerde, de ongeorganiseerde en de commerciële sport in Amsterdam. Daarin begrepen is een visie op de rol van vrijwilligers in de georganiseerde sport. Het sportplan komt via een open proces tot stand. In het sportplan zijn opgenomen de hoofdlijnen van het te voeren beleid en daaraan gerelateerd een integrale afweging van de inzet van personeel en middelen, activiteiten en accommodaties. Tevens zijn opgenomen de met anderen te maken afspraken. Het plan bevat scherpe doelstellingen en voorziet in onderzoek naar effectiviteit en efficiency van het uitgevoerde beleid.

Het Sportplan:

- Is een belangrijk instrument voor stedelijke regie
- bestrijdt verkokering en versnippering (doordat alle relevante partijen bij de voorbereidingen worden betrokken)
- geeft de afstemming tussen de vele partners gestalte (zodat draagvlak ontstaat en er zo veel als mogelijk profijt is van elkaars inzet; overlap en hiaten worden zichtbaar en waar mogelijk geëlimineerd)
- creëert een sterkere cyclus van "plannen – doen – evalueren" (doordat we elke 4 jaar het sportbeleid over de hele breedte tegen het licht houden)
- verbindt meerjarige zekerheid voor projecten enz. aan een regelmatig terugkomende integrale afweging
- verbindt doelen duidelijk aan beleidskeuzen, d.w.z. maakt inzichtelijk waar keuzen het belang dienen van de sport, waar dat van integratie, waar dat van onze economische positie, waar dat van de gezondheid enz.

Eisen aan het sportplan:

- omvat missie, visie, uitvoeringsstrategie en beleidsprogramma's, is kader voor afweging bijdragen van / aan andere partijen
- betreft uitdrukkelijk de wensen van de Amsterdammers in de voorstellen, via een inventarisatie (bijvoorbeeld door gebruik van burgerpanels en vraaggericht onderzoek)
- zoekt naar privaat-publieke samenwerkingsmogelijkheden
- bouwt flexibiliteit in, om snel te kunnen inspelen op opkomende kansen
- doet voorstellen voor het stedelijke sportstimuleringsbeleid met gebruikmaking van beleidsevaluatie en inzichten van stadsdelen
- heroverweegt het stedelijke verenigingsbeleid in het licht van een met kansen en bedreigingen onderbouwde toekomstvisie op de sportvereniging (wat zijn op termijn de gevolgen van individualisering, noodzaak professionalisering, toegenomen complexiteit en verantwoordelijkheid enz.)
- geeft aan hoe de ongeorganiseerde sporter meer gebruik kan maken van accommodaties die nu primair bestemd zijn voor de sportverenigingen (regels bijdrage en gebruik accommodaties)
- heroverweegt het stedelijke beleid verenigingsondersteuning in het licht van de taak en activiteiten van bonden en andere partijen
- behoud van een brede basis: accommodaties en sportstimulering maken een breed scala aan sporten mogelijk. In het topsportbeleid kan de gemeente selectiever te werk gaan. Zie verder Topsport.

Pijlers voor het sportplan kunnen aansluiten bij de actiepunten uit de "sport-ster". In hoofdstuk V, paragraaf 6 is een aantal aspecten benoemd dat binnen deze pijlers aandacht kan krijgen. Elementen in het Sportplan waarop we al hier nadruk willen leggen, zijn:

Kinderen Eerst: De programma's voor sportstimulering van de centrale stad richten zich uitsluitend op het primair en voortgezet onderwijs en op de groep sporters met een beperking. Dit is niet onomstreden. Sportstimulering voor ouderen is ook belangrijk. Onder meer vanuit de commissie Sport is daarop gewezen. De sportstimulering van ouderen is primair de verantwoordelijkheid van de stadsdelen en sportbuurtwerk. Ook vanuit "Kinderen Eerst" is er reden om daar geen verandering in te brengen.

Eveneens vanuit het perspectief "Kinderen Eerst" heeft de verbinding brede school en sport directe aandacht. De toelichting bij voorgesteld besluit 2 gaat hier verder op in.

Wensen van de Amsterdammers: Sporten is gebaat bij aantrekkelijke sportmogelijkheden. Dat brengt mee dat de gemeente de sportwensen van de Amsterdammer goed in beeld moet hebben. De kennis is niet compleet en de aanwezigheid kennis is verdeeld. De vierjaarlijkse sportmonitor is een bron van informatie voor de stad. Veel inzicht is er daarnaast bij de stadsdelen, bijvoorbeeld via het sportbuurtwerk. In de stedelijke sportstimuleringsprogramma's is er oog voor de vraag van de deelnemende jongeren. De accommodatievraag van de georganiseerde sport is goed in beeld; voor de wensen van de ongeorganiseerde sporter geldt dat niet. Commerciële sportorganisaties doen soms onderzoek naar de wensen van hun klanten. De gemeente kan haar aandacht voor de vraagkant versterken. Via het sportplan krijgt het verbeterde inzicht in de vraag nadrukkelijk een plaats in het beleid.

Professionalisering verenigingen: Alleen sterke verenigingen dragen krachtig bij aan de door sport te realiseren doelen. Verenigingen krijgen ondersteuning van verschillende instituties. Voor de bevordering van de kwaliteit van de verenigingen ligt een primaire verantwoordelijkheid bij de betrokken sportbonden. Die moeten daar scherper op worden aangesproken. Het sportplan is de plaats om hierover verdere duidelijkheid te krijgen en een goede taakverdeling af te spreken. Verschillende bonden geven nu een uiteenlopende invulling. De een doet meer dan de ander. Daarnaast wordt ondersteuning geleverd door onderwijsinstituten, bijvoorbeeld met stagiaires. Soms is er ondersteuning vanuit Sportservice Noord-Holland of van anderen. Organisaties als KPMG accountants NV dragen ook kennis over. Meer professionele organisaties als advocatenkantoren, fiscale bureaus, managementadviseurs zouden met cursussen/trainingen een helpende hand kunnen bieden. Of bijvoorbeeld door een pool van penningmeesters uit bedrijven? Bij voorkeur doen zij dat niet tegen betaling, maar vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. Hetzelfde geldt voor de overdracht van kennis en ervaring door geprofessionaliseerde, visie en leiderschap tonende verenigingen.

Dit aanbod moet gestroomlijnd plaatsvinden en de eigen kracht van de verenigingen versterken. De centrale stad kan vanuit een positie als regisseur (helpen) zoeken naar organisaties en bedrijven die daaraan willen bijdragen of daarvoor verantwoordelijkheid willen nemen.

De stedelijke ondersteuning van sportverenigingen wordt beperkt tot vitale en potentieel vitale verenigingen. Kenmerken van vitaliteit zijn naast het ledental bijvoorbeeld dat een organisatie open staat voor innovatie van het aanbod en vraaggericht bedienen van doelgroepen. Het ondersteunen van verenigingen die blijvend niet-vitaal zijn, is water naar de zee dragen.

Opdrachtgever en –nemer Sportplan 2009-2012

Bestuurlijk opdrachtgever voor het Sportplan is de wethouder voor de sport. Nagegaan wordt de mogelijkheid van een gedeeld opdrachtgeverschap met de portefeuillehouders Sport van de stadsdelen. Opdrachtnemer is directeur DMO. In een stappenplan (zie besluit 13) worden nadere afspraken vastgelegd over de aanpak van het sportplan. Het stappenplan geeft ook de plaats aan in de pijlers van het Sportplan van de afspraken die het Portefeuillehoudersoverleg Sport heeft gemaakt over de gezamenlijke aanpak van breedtesport/topsport, ongeorganiseerd/georganiseerd, onderwijs/sport, accommodaties/ruimtelijke ordening/sport, veiligheid/sport, sportinstuif, "Evangelisering" en talentontwikkeling jeugd/jong Amsterdam.

2. De wethouder Werk & Inkomen/Educatie/Jeugd/Diversiteit en de wethouder Sport uit te nodigen om a) in het buitenschoolse aanbod voor de brede school/kantoortijdschool de sport een sterke plaats te geven en b) stages vanuit verschillende sport- en sportmanagementopleidingen te benutten voor de Amsterdamse sport en c) de actie "Wat doe jij voor de stad" ook te gebruiken voor het aantrekken en vasthouden van vrijwilligers in de sport.

Ad a) Tussen de portefeuilles Sport en Onderwijs liggen veel verbindingen. Stimuleringsprogramma's van de sportportefeuille richten zich op basis- en voortgezet onderwijs, geheel in de lijn van Kinderen Eerst. De brede school biedt goede kansen om deze samenwerking verder uit te bouwen. In september 2007 moeten de scholen voor basisonderwijs beschikken over arrangementen waarmee leerlingen buiten schooltijd kunnen deelnemen aan verschillende activiteiten. De portefeuille sport wil hierin een actieve rol spelen omdat de sport nadrukkelijk deel hoort uit te maken van het buitenschoolse aanbod. Concretisering vindt plaats in de programmalijn 3 "Kinderen, talent en vrije tijd" van het actieplan "Opgroeien en opvoeden in Amsterdam".

Ad b) Ook de portefeuilles Sport en Werk en Inkomen realiseren al synergie. Denk aan de bijdrage aan het Jeugdportsfonds en aan gemeentelijke scholierenvergoeding voor cultuur- en sportdeelname van kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen. Denk ook aan de samenwerking voor de inzet van gesubsidieerd werk voor de sport.

De groei van sportgerelateerde opleidingen en de stagebehoeften van de leerlingen zijn goed te koppelen aan de beleidsdoelen van zowel Sport en Onderwijs als Werk en Inkomen.

Ad c) De Sport levert onder andere via het project Meedoen Allochtone Jeugd door Sport een bijdrage aan diversiteit. Een versterking van de bijdrage zal in het sportplan worden uitgewerkt. De actie "Wat doe jij voor de stad" kan ook nadrukkelijk voor vrijwilligers in de sport worden ingezet.

3. De wethouder Zorg, de wethouder Onderwijs en de wethouder Sport uit te nodigen een actieplan te maken op het snijvlak van school, sport/beweging en gezonde voeding.

Zorg en Sport zijn op elkaar aangesloten, onder andere via Jump-In, een programma ter bestrijding van overgewicht en bewegingsarmoede bij schoolkinderen.

In recent overleg van de wethouder Sport met het ROC Amsterdam is bijvoorbeeld gebleken, dat nog veel winst te behalen is door in het beroepsonderwijs vanuit de invalshoeken Zorg, Onderwijs en Sport gecoördineerd aan de slag te gaan. Het doel daarbij is om in dit onderwijs in te zetten op meer bewegingsonderwijs en meer aandacht voor gezonde voedingsgewoontes.

Het streven is om voor de zomer van 2007 na bestuurlijk overleg een plan van aanpak vast te stellen dat leidt tot een convenant met in eerste instantie het ROC Amsterdam na het reces.

4. De wethouder Sport uit te nodigen om in overleg met de wethouder Economische Zaken in beeld te brengen op welke wijze in Amsterdam topsport kan worden ingezet ten behoeve van de citymarketing en de handelsbevordering.

Sport is een in economische belang toenemende tak van bedrijvigheid, die ook voor de aantrekkelijkheid van de stad grote betekenis heeft. De bestaande banden tussen Economische Zaken en Sport verdienen daarom versterking.

Sport maakt deel uit van de citymarketing. De sporten voetbal en atletiek nemen in Amsterdam een bijzondere positie in (Ajax, de ArenA, het Olympisch stadion, verschillende evenementen zoals de marathon, Dam tot Damloop en het Amsterdam Tournament).

Amsterdam kan van evenementen in deze takken van sport nog meer gebruik maken. Daarbij kan gedacht worden aan de organisatie van evenementen zoals het EK Atletiek 2014, een Champions League Finale Voetbal, een WK Voetbal etc. Maar ook in andere takken van sport liggen mogelijkheden om evenementen gericht in te zetten voor citymarketing en het aangaan van langdurige relaties met andere steden en landen.

5. De wethouder Ruimtelijke ordening en Grondzaken, de wethouder Openbare ruimte en groen en de wethouder Sport uit te nodigen een opdracht aan de diensten Ruimtelijke Ordening en Maatschappelijke Ontwikkeling te geven over de positionering van sport en bewegen in één of twee groene scheggen van Amsterdam.

In de groene scheggen, ook wel aangeduid als "sportlongen", is ruimte voor sport. Die functie (sportparken en ongebonden sport) moet verder worden opgewaardeerd, vooral in de "oksels" van de scheggen die vrijwel tegen de ring aanliggen. (Dit betekent uitdrukkelijk niet, dat de sport naar de periferie wordt verwezen. Zie ter illustratie besluit 8.) De Schinkelscheg en de Slotenscheg lijken goede kansen te bieden. De directeurs van de Dienst Ruimtelijke Ordening en de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling vragen we op korte termijn een conceptopdracht aan de betrokken wethouders voor te leggen.

6. De burgemeester, de wethouder Diversiteit en de wethouder Sport uit te nodigen publiekelijk

en bij de georganiseerde sport continu de aandacht te vragen (en waar mogelijk maatregelen te nemen) om de veiligheid te waarborgen en om discriminatie en geweld op en rond de sportvelden te bestrijden.

Ook op dit gebied bestaat van oudsher samenwerking. De excessen die zich nog steeds regelmatig voordoen dwingen tot een krachtige bundeling van acties. Afstemming met de G4 (maart 2007) en met de KNVB vindt plaats.

7. De wethouder Sport uit te nodigen

a) in overleg met wethouder Ruimtelijke Ordening en Grondzaken en de stadsdelen onderbespeling op de sportparken tegen te gaan en blijvende overcapaciteit vrij te maken voor andere stedelijke functies.

b) in overleg met de stadsdelen per stadssector een manager aan te stellen om aan te sturen op professioneel (ondernemend) beheer en exploitatie van de sportparken/accommodaties

De ontwikkeling van Sportcentra Nieuwe Stijl blijft achter bij de verwachtingen. Een impuls is nodig. De nieuwe vormen van samenwerking moeten het beheer van de veldsportaccommodaties versterken, waardoor de kwaliteit van de accommodaties verbetert, het sportaanbod wordt verbreed, ongeorganiseerde sporters van de faciliteiten gebruik kunnen maken en mogelijkheden voor brede school activiteiten worden gecreëerd. Intensievere bespeling kan velden vrij maken voor andere bestemmingen. Een deel van die "winst" is nodig voor de verbetering van sommige verenigingsaccommodaties.

8. Wethouder Sport uit te nodigen om

a. met de wethouder Volkshuisvesting (Woonbeleid), de wethouder Openbare ruimte en groen en de stadsdeelbesturen de wensen af te stemmen voor de sportieve inrichting van de openbare ruimte, ook daar waar woningbouwcorporaties de inrichting van openbare ruimte mede financieren

b. het initiatief te nemen voor een met wethouder Ruimtelijke Ordening, de wethouder Openbare ruimte en groen en stadsdeelbesturen op te stellen Actieplan Openbare Sportaccommodaties

c. met sport krachtig bij te dragen aan de omvorming van probleemwijken tot prachtwijken.

De sportieve inrichting van de openbare ruimte is van groot belang voor het wel en wee van de Amsterdamse kinderen en jongeren. Ruimte om te bewegen, elkaar te ontmoeten en te sporten draagt bij aan de leefbaarheid in de buurten. Uit het rapport "Vraag en aanbodanalyse openbare sportaccommodaties" van dRO blijkt dat er in Amsterdam in grote lijnen voldoende openbare sport- en spelruimte is. Echter veel ruimte is verouderd en slechts geschikt voor het gebruik door één specifieke leeftijdsgroep. Dit komt niet tegemoet aan de wensen van de gebruiker. Maar ook niet aan die van de gemeente door wie deze plekken een belangrijke waarde zijn toegekend om ontmoeting en beweging te stimuleren.

De centrale stad, de stadsdelen en de corporaties zullen de handen in één moeten slaan om de komende jaren een inhaalslag te plegen. Concreet zal er een Actieplan Openbare Sportaccommodaties moeten worden opgesteld. Dit plan zal aansluiting moeten vinden bij de Wijkaanpak zodat tot gerichte investeringen wordt gekomen. Het doel van het actieplan is dat er een eind 2007 een actielijst ligt waarop de sport- en spelplekken staan waarin op korte en middenlange termijn wordt geïnvesteerd. Ook zal in het Actieplan Openbare Sportaccommodaties een specifiek deel worden gewijd aan het sportieve gebruik van de openbare ruimte in bredere zin; doorgaande routes, parken, etc.

9. Het in de nota Koersen op resultaat (2003) gehanteerde stelsel met 14 Amsterdamse kernsporten te herzien en met de Stichting Topsport Amsterdam op korte termijn afspraken te maken over een nieuwe aanpak. Uitgangspunten daarbij zijn:

- sterke beperking van het aantal sporten waarvoor gericht grote evenementen worden geacquireerd. In de beperkte groep vallen in ieder geval voetbal en atletiek**
- focus in het topsportbeleid verder te bepalen mede aan de hand van afstemming in G4-verband en met het Olympisch Plan 2028;**
- benutting sterke posities van sporten in Amsterdam;**

Om te komen tot een effectiever beleid op het gebied van o.a. de acquisitie van topsportevenementen is het gewenst dat Amsterdam zijn pijlen geconcentreerd richt op een beperkt aantal takken van sport. Op grond van een tiental criteria zijn de belangrijkste takken van sport gewaardeerd. (bijlage). Voetbal en atletiek scoren daarbij in veel opzichten hoog. Voor deze takken van sport wordt, samen met de landelijke bond en de Amsterdamse samenwerkingsverbanden, in een masterplan een volledige "piramide" vorm gegeven van breedte naar top. Deze sporten horen dus zeker ook thuis in een prioritering van de acquisitie van topevenementen.

De acquisitie van evenementen is één van de facetten die de focus binnen de aandacht voor topsport bepaalt. Daarnaast speelt Amsterdam in aantal takken van sport een belangrijke rol als trainings- en opleidingscentrum. Ook de belangstelling voor- en de mogelijkheden om in Amsterdam op veel niveau's een bepaalde sport te beoefenen is een belangrijke factor bij het aanbrengen van focus.

10. De beleidscyclus voor het sportbeleid te versterken, vooral door meer aandacht te geven aan effectiviteit en efficiency.

Effectiviteit en efficiency verdienen bijzondere aandacht. Oorzakelijke verbanden tussen de uitgevoerde maatregelen van sportbeleid en de realiteit in de stad zijn soms direct aanwijsbaar. Bijvoorbeeld als het gaat om de bouw van sportaccommodaties. Maar het vereniging-, topsport- en sportstimuleringsbeleid van de centrale stad richten zich vaak op het gedrag van mensen. Dáár is het verband tussen de inzet van de centrale stad en het functioneren van de sportverenigingen, de prestaties van topsporters, en de sportparticipatie moeilijker aantoonbaar. Op het gedrag van mensen oefenen immers zo veel factoren invloed uit, dat je de effecten van het beleid daar lastig uit kunt filteren.

Het is daarom niet verbazend, dat de recente evaluaties van de interne of gesubsidieerde sportbeleidsprogramma's in belangrijke mate een weergave zijn van activiteiten, van output en van feitelijke ontwikkelingen. Ze tonen echter in het algemeen niet welke beleidsinspanningen de meest succesvolle zijn. Kosten en effecten van verschillende maatregelen worden niet met elkaar vergeleken. Dat maakt een bestuurlijke afweging van alternatieve wegen om een aangegeven doel te bereiken erg moeilijk.

Deze constatering is een open deur. Het gemeentebestuur kent de continue worsteling om in de sociale sector doelen meetbaar te formuleren, en vervolgens de effecten van de gekozen beleidsinstrumenten goed te volgen en te interpreteren.

Mede onder invloed van de wettelijke verplichting is de aandacht voor effectiviteit en efficiency van beleid de laatste jaren sterk toegenomen. Er is op dit punt voor sportbeleid méér mogelijk dan nu gebeurt. B&W kunnen de beleidscyclus versterken. Dat betekent dan bijvoorbeeld: geen beleid zonder regelmatige beleidsevaluaties, meer aandacht voor afrekenbare prestaties bij subsidieverhoudingen, vergelijking van Amsterdams beleid en resultaten met die van andere steden, intersectoraal beleidsonderzoek. Dat kost (soms) geld. De kosten van onderzoek en evaluatie moeten natuurlijk in een redelijke verhouding staan tot het bedrag dat aan de activiteiten zelf wordt uitgegeven. En meer aandacht voor de maatschappelijke effecten van het gevoerde beleid geeft op wat langere termijn de mogelijkheid om meer te bereiken met hetzelfde geld.

Het voorgestelde besluit sluit aan bij doelen van het Sportplan.

11. Bij schaarste aan ruimte in sportzalen en sporthallen deze volgens nader te maken afspraken met voorrang te verhuren aan sportorganisaties die een bijdrage leveren aan de sportbeoefening door jongeren.

De zaalsportverenigingen maken gebruik van gezamenlijke accommodaties. Vaak beheerd door de gemeente/de stadsdelen. Het is redelijk om de vereniging die veel bijdraagt aan gemeentelijke doelstellingen prioriteit te geven bij de verhuur (door eerste keus t.a.v. locatie en tijdstip). Gelet op het uitgangspunt Kinderen Eerst wordt hier begonnen met voorrang voor jongeren. Het gaat hier niet om een absolute voorrangregeling. In nadere afspraken concretiseren we de voorrang op zo'n manier dat geen onredelijke verdringing van andere groepen (b.v. ouderen) plaatsvindt. In het sportplan kan aan de orde komen of ook andere gemeentelijke doelstellingen vragen om voorrangregels of beleidsdifferentiatie.

12. De Sportraad te vragen bij de selectie van nieuwe leden expliciet te zoeken naar deskundigheid op de beleidsvelden Educatie/Jeugd, Diversiteit, Werk en Inkomen, Zorg, Gezondheid, Economie.

Dit besluit vloeit voort uit de wil om de beleidsvelden zo met elkaar te verknopen, dat sport in alle onderdelen goed tot ontplooiing komt en optimaal bijdraagt aan de te behalen resultaten.

13. De directeur van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) te verzoeken:

- **een stappenplan op te stellen om te komen tot het sportplan 2009 – 2012**
- **over de overige organisatorische aspecten de wethouder voor de Sport uiterlijk 1 april 2007 te informeren**

Het stappenplan is in concept gereed.

De voorstellen vragen veel van de ondersteunende ambtelijke organisatie, in de eerste plaats van DMO/Sport. De regeling van de organisatorische gevolgen van de voorstellen maakt geen deel uit van de opdracht van het project Focus op Sport. Op dit punt krijgt u daarom geen voorstellen voorgelegd. Directeur DMO zal aangeven of en in hoeverre de nieuwe accenten moeten leiden tot het afstoten van bestaande taken.

Hieronder zijn ter oriëntatie enkele belangrijke ontwikkelingen aangegeven.

Organisatieverandering DMO(/Sport)

Al vóór de start van het Focusproject heeft directeur DMO een organisatieveranderingstraject voor DMO/Sport ingezet, dat aansluiting biedt bij de voorgestelde ontwikkelrichting. Directeur DMO ziet daarnaast in een meer integrale werkwijze van DMO kansen om méér te doen met dezelfde formatie. De organisatie van DMO komt bovendien aan de orde als vervolg op de opdracht die het college op 12 december 2006 heeft geformuleerd voor de organisaties van de diensten in het sociale domein (het zogenoemde "Vierkant"). Het college gebruikt de "Visie op besturing en inrichting centrale stad" (besproken in B&W 5 en 12 december 2006) als een checklist voor de organisatie in het Vierkant. In de checklist wordt onder meer aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om taken uit te plaatsen/ te privatiseren als zij wettelijk niet door de gemeente hoeven te worden uitgevoerd en waar de gemeente voldoende invloed heeft om ze buiten het gemeentelijke apparaat te laten plaatsvinden. Het plan van aanpak accentueert ook het belang van rolzuiverheid van de gemeentelijke diensten.

Regie, beleid en uitvoering

Directeur DMO komt met voorstellen. Daarin zal ook aan de orde komen de vraag of uitvoering van programma's (uitvoering en uitvoeringscoördinatie) en de meer afstandelijke en onafhankelijk te positioneren regierol goed bij elkaar passen. In het project Focus op Sport bleken wat dat betreft dubbele gevoelens te bestaan. De ene benadering is dat je alleen de regie op je kunt nemen als je met je voeten in de klei van het dagelijkse werk kennis van zaken opbouwt. Dus combineer de bestaande uitvoerende taken van DMO op gebieden als sportstimulering en verenigingsondersteuning met de versterkte regietaak. De andere denklijn is, dat de zorg voor het dagelijkse werk de aandacht voor de langere termijn en de regie in de weg staat. De "waan van de dag" (hoe belangrijk ook) zuigt te veel capaciteit op. En uitvoeringstaken zijn niet het soort werk waarin de overheid bij uitstek deskundig en effectief/efficiënt is. Denk aan sportwijzers, organisatie activiteiten, etc. Ten slotte: door de betrokkenheid bij de "eigen" projecten wordt de centrale stad niet altijd als objectief ervaren. Los van de vraag welke richting wenselijk is, zal de praktijk mogelijk de volgende ontwikkeling laten zien. De DMO functioneert nu op alle vier niveaus van het sportbeleid: beleid (ontwikkeling), programmasturing, ondersteuning en uitvoering. Als B&W besluiten tot versterking van de regierol en tot de sportplansystematiek, maakt de DMO een beweging naar een meer beleidsmatige en sturende rol. Door de implementatie van het Sportplan wordt samenhang geboden in het sportbeleid binnen Amsterdam. Door goede centrale kadersturing worden de betrokken organisaties versterkt in hun rol. Ze krijgen daardoor een duidelijker positie binnen het sportlandschap van Amsterdam. Dit genereert ook een meer creatieve en zelfstandige bijdrage van die organisaties. De zelfsturing (dynamiek) neemt daardoor toe.

Enige verdere aandachtspunten:

- Mensen en middelen moeten zo worden ingezet, dat de organisatie flexibel kan inspelen op trends en vernieuwingskansen. In de productieafspraken die DMO met het bestuur maakt moet daarvoor capaciteit beschikbaar worden gehouden.
- De uitvoering van de besluiten hangt niet alleen van DMO en de centrale stad af. Een succesvolle samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen komt alleen tot stand als ook de andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie daaraan actief meedoen. Het uiteindelijke resultaat hangt af van de samenwerking van centrale stad, stadsdelen, en andere partijen.

Andere modellen

Bij de mogelijkheid van overdracht van taken aan anderen valt te denken aan een Stichting als Sport Support Rotterdam. Uitvoering van verenigingsondersteuning gebeurt dan buiten DMO. Ook andere opties zijn denkbaar, zoals uitbesteding aan bestaande organisaties die sportservices aanbieden. Als je in een Sportplan samenwerking kunt regelen met andere publieke en private partijen, zou de gemeente op termijn misschien kunnen toewerken naar een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie.

Tenslotte heeft het college van B&W de wethouder Sport gemachtigd om Focus op Sport voor te leggen aan de Raad en Raadscommissie KSB

V. Sport in Amsterdam: feiten, ontwikkelingen en beleid

Inleiding

In dit hoofdstuk staan wij stil bij ontwikkelingen in de Amsterdamse sport en de wijze waarop de gemeente Amsterdam daarop inspeelt. Nieuwe ontwikkelingen, maar ook nieuwe inzichten, bieden kansen om het sportbeleid en daarmee de sport in Amsterdam te versterken. Dit hoofdstuk bevat daarmee een brede toelichting op de voorgestelde besluiten.

In paragraaf 1 presenteren wij de hoofdlijn van een nieuwe beleidsvisie voor de Amsterdamse sport. De daarop volgende paragrafen onderbouwen die visie.

In 2 staat het 'sportlandschap' centraal. Hierin presenteren wij de belangrijkste uitkomsten van de recent toegepaste sportmonitor. Is de Amsterdammer meer gaan sporten?

Paragraaf 3 behandelt de landelijke beleidsontwikkelingen in de sport die hun sporen ook op lokaal niveau achterlaten.

Vervolgens komen in paragraaf 4 actuele thema's van sportbeleid aan de orde. Welke thema's komen in aanmerking voor herijking van beleid?

Paragraaf 5 gaat in op de relaties tussen centrale stad, stadsdelen en beleidspartners. Alle relevante sportorganisaties passeren de revue.

Tenslotte sluit paragraaf 6 af met een beknopte uitwerking van nieuwe pijlers van het Amsterdamse sportbeleid.

1 Beleidsvisie

Veranderingen in de sport

De Amsterdamse sport is de afgelopen decennia sterk veranderd. Het sportbeleid heeft zich slechts gedeeltelijk aan deze veranderingen aangepast. Zo is het aandeel sportende Amsterdammers sterk gestegen en recent nagenoeg op het niveau gekomen van het gemiddelde in Nederland.

Individualisering en commercialisering hebben geleid tot een gewijzigd sportgedrag. Steeds meer Amsterdammers sporten individueel bij sportscholen en fitnesscentra of gewoon op eigen houtje, buiten in de openbare ruimte, in parken, op pleinen, straat, de skatebaan of het trapveldje.

Sportverenigingen hebben over het algemeen niet geprofiteerd van de gegroeide behoefte van Amsterdammers om te sporten en bewegen. Integendeel, sportverenigingen hebben het moeilijk en trekken de afgelopen jaren steeds minder leden. Vooral allochtone Amsterdammers en ouderen sporten weinig bij sportclubs. Het vrijwilligerswerk in de sport staat onder druk. Ook dat verklaart waarom sportverenigingen niet toekomen aan pro-actief verenigingsbeleid. Desondanks is de georganiseerde sport nog steeds een belangrijke speler in het 'sportlandschap' en zal dat ook blijven. Anno 2006 zijn er ruim 150.000 Amsterdammers die ervoor kiezen om bij sportverenigingen te trainen en in wedstrijdverband uit te komen tegen andere verenigingen. Sportverenigingen zijn onlosmakelijk verbonden met wedstrijd- en topsport. Zonder verenigingen geen topsport, en zonder topsport geen wenkend perspectief voor veel sportverenigingen.

Versterking van sport verhoogt de maatschappelijke waarde

De partners in de sport staan voor een grote uitdaging. De maatschappelijke betekenis van sport is aanzienlijk. Sportbeoefening is gewoon leuk om te doen, gezond, biedt mogelijkheden tot sociaal contact, ontmoeting en gezelligheid, is een platform voor integratie en binding in de wijk, vertegenwoordigt een niet te onderschatten economische waarde, is een bron van werkgelegenheid en geeft de stad een sportief profiel. Recent hebben zowel de VROM-raad³ als de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)⁴ aangegeven dat sport onlosmakelijk verbonden is aan sociale stijgingsprocessen van stadsbewoners én aan het overbruggen van sociale afstanden tussen wijkbewoners. Sport krijgt nadrukkelijk zijn plaats in de stedelijke vernieuwing die voor deze opgave van sociale stijging staat. In de visie van de WRR is de sportsector een platform waar verbindingen tussen jong en oud, arm en rijk, allochtone en autochtone Amsterdammers ongedwongen in de vrije tijd tot stand komen.

³ In: *Stad en stijging. Sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing*. Den Haag: 2006.

⁴ In: *De verzorgingsstaat herwogen. Over verzorgen, verzekeren, verheffen en verbinden*. Amsterdam University Press, Amsterdam: 2006.

De uitdaging voor de gemeente zit niet zo zeer meer in een kwantitatieve opgave (meer sport, meer sporters), maar in een kwalitatieve impuls. De Amsterdamse sportsector dient versterkt te worden, zodat de maatschappelijke waarde die zij vertegenwoordigt optimaal benut wordt. De gemeente Amsterdam kan op zich nemen om die kwaliteitsimpuls te faciliteren. Dit is mogelijk door sport in het centrum van het beleid te plaatsen, en niet langer sectoraal aan de zijlijn.

Recente ontwikkelingen: nieuwe kansen voor de sport

De opmars van de commerciële branche van *sportscholen en fitnesscentra* niet te ontkennen. Deze branche biedt bewegingsactiviteiten aan meer dan 100.000 Amsterdammers en vertegenwoordigt daarmee een onschatbare waarde voor gezondheidsbevordering en bewegingsplezier die wij verder kunnen ondersteunen en uitbouwen. Het sportstimuleringsbeleid dient plaats in te ruimen voor deze sector, en ook met *Economische Zaken* liggen nadere afspraken voor de hand in het kader van vestigingsbeleid, stageplaatsen en werkgelegenheid.

Zorgverzekeraars tonen in toenemende mate interesse voor het stimuleren van sport en beweging. De positie en rol van zorgverzekeraars bij sport in Amsterdam is onderwerp van gesprek, en kan in het sportplan specifieke aandacht krijgen.

Het betrekken van *islamitische vrouwen en allochtone ouderen* bij sport en bewegen verdient meer aandacht. Deze groepen zijn sterk ondervertegenwoordigd in de sport. Mogelijkheden hiervoor liggen bij een laagdrempelige benadering via de ouderenzorg, de gezondheidszorg, wijkcentra en Moeder en Kindcentra.

Meer dan tot nu gebeurd is, zal de *onderwijssector* een partner in het sportbeleid moeten zijn. Uiteraard is dat al het geval in het kader van sportstimuleringsprogramma's, zoals JIB, JUMP-in en Topscore. Die samenwerking heeft betrekking op het basis- en voorgezet onderwijs en geeft bovendien invulling aan Buurt – Onderwijs – Sport (BOS) projecten. Maar er is meer mogelijk met ROC Amsterdam, Cruyff Academy, de ALO en Universiteiten, de faculteit Bewegingswetenschappen aan de VU in het bijzonder. Deze opleidingen leveren jaarlijks honderden professionals in de sport in spé af. Dat zijn de sportbuurtwerkers, trainers, bestuurders, managers, coaches, sportconsulenten, sportschoolhouders, verenigingsondersteuners, beleidsadviseurs en wetenschappers van morgen. Zij vormen de sportinfrastructuur van overmorgen. Samenwerking met deze opleidingsinstituten is kansrijk, bijvoorbeeld door middel van werk- en ervaringsplaatsen, samenwerkingsprojecten en maatschappelijke stages in het kader van sportstimulering, het versterken van de verenigingssport of evenementenorganisatie. Kansen voor toeleiding naar de sport en versterking van sportstimuleringsprogramma's liggen vooral bij het duurzaam verankeren van sport aan naschoolse opvangprogramma's, waartoe alle basisscholen met ingang van het nieuwe schooljaar (september 2007) verplicht zijn.

De *Amsterdamse sportverenigingen* verdienen natuurlijk aandacht in het sportplan. De gemeente Amsterdam beseft dat niet alle sportverenigingen in de stad een florissante toekomst hebben. Professionalisering en ondersteuning, in welke vorm dan ook, heeft vooral dan zin, wanneer verenigingen werk willen maken van hun toekomst en daarvoor goed beleid voeren. Kleine clubs waarvan het ledenbestand terugloopt en vergrijsd, die naar binnen en niet naar buiten zijn gekeerd, hebben een beperkte levensduur en een sterk begrensde maatschappelijke waarde. Verenigingen die streven naar schaalvergroting en groei, door samenwerking en visie, door de jeugd aan zich te binden, maar ook senioren vast te houden, die hun aanbod verbreden, en nadrukkelijk oog hebben voor de wijk, die verenigingen hebben de toekomst en onze aandacht. Die verenigingen doen mee aan onze projecten en moeten aanspraak kunnen maken op onze ondersteuning. Dat zijn de verenigingen die 'kunnen' en 'willen', met een goed bestuur, voldoende vrijwilligers en oog voor verandering en professionalisering. Een selectief verenigingsbeleid ligt derhalve voor de hand. Criteria waaraan verenigingen die onze steun verdienen moeten voldoen zijn in ontwikkeling. Verenigingen met een toekomst verdienen kwalitatief goede accommodaties en ondersteuning. Sportcentra Nieuwe Stijl bieden groeikansen aan die verenigingen. Sleutelbegrippen daarin zijn: flexibiliteit, klantgerichtheid, wijkgeoriënteerd en maatschappelijk bewust.

Voor het topsportbeleid geldt eenzelfde uitgangspunt: topsporten die veel voor Amsterdam betekenen komen in aanmerking voor steun. Beter een beperkt aantal takken van sport met uitgesproken kans op ontwikkeling en succes, dan een groter aantal met onzekere uitkomst.

Naar meer samenhang in een Sportplan 2009 - 2012

Voor een duurzame kwaliteitsimpuls in de sportsector is samenhangend lokaal beleid nodig. De sportsector dient optimaal in te spelen op stadsbrede programma's, zoals Kinderen Eerst, op de

gezondheidszorg, de onderwijssector en integratiebeleid. Een vierjarig Sportplan 2009 – 2012 zal o.i. moeten aangeven langs welke weg de sportsector kwalitatief versterkt wordt. Versterking is uiteraard geen zaak die alleen de gemeente en sportaanbieders aangaat. Beleidspartners zoals de Amsterdamse Sportraad, Topsport Amsterdam, Sportcentrum Nieuwe Stijl en Amsterdams Jeugd sportfonds, zorgverzekeraars en onderwijsinstellingen moet de gemeente er uitdrukkelijk bij betrekken. En ook op gemeentelijk niveau zal samenwerking en samen opgaan nagestreefd worden: centrale stad en stadsdelen zullen hierin ieder hun eigen taken hebben. Binnen de centrale stad zal het sportbeleid meer dan voorheen afgestemd worden met het jeugdbeleid, lokale gezondheidsbeleid, ruimtelijke ordening, economisch beleid en evenementenbeleid.

Pijlers van het Sportplan 2009 - 2012

Het sportplan 2009 -2012 moet op korte termijn ontwikkeld worden om in deze collegeperiode tot effecten te leiden. Hieronder volgt een overzicht van kansrijke pijlers voor het sportplan. Het gaat hier nog om indicaties en hoofdlijnen. Er moet ruimte zijn voor de kansen die boven tafel komen in het overleg met de partners in de Amsterdamse sport. Bij de onderstaande schets is uitgangspunt dat de gemeente integraal werkt. Dus dat de verschillende betrokken onderdelen van centrale stad (als GGD, WMO, DMO, DRO enz.) en stadsdelen zonder meer samenwerken. Het benoemen van een pijler betekent niet dat de centrale stad daar verantwoordelijkheden wil overnemen. Wel dat er aanleiding is om te kijken of we samen nog versterking kunnen aanbrengen. De pijler “Zorg en Welzijn” bewegingsstimulering volwassenen is daarvan een voorbeeld.

- *Onderwijs, Buurt en Veiligheid, Kinderen Eerst*
 - het integraal uitwerken van de lijn 0 -18 jaar, inclusief betrekken van de georganiseerde sport, sportstimulering (JIB, Jump In, Topscore), Talentherkenning, Jeugdzorg, maatschappelijke stages, gezondheidselement, dagarrangementen brede school / kantoortijdschool;
 - kwaliteitsimpuls sport en spel in de openbare ruimte;
 - betrokken partijen zijn vooral de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs, opvangorganisaties, sportbuurtwerk, jeugdcommissies, jeugdcoördinatoren van sportclubs, sportscholen en fitnessbranche, de Johan Cruyff Foundation.

- *Zorg en Welzijn, Bewegingsstimulering volwassenen*
 - het integraal uitwerken van de doelgroepen binnen de totale groep 18 jaar – 55 plussers, inclusief de samenwerking met het aanbod vanuit de commerciële sector (sportscholen en fitnesscentra) en zorginstellingen;
 - specifieke aandacht voor in participatie sterk achterblijvende groepen, met name allochtone ouderen en islamitische vrouwen;
 - bewegingsstimulering mede afstemmen met ontwikkeling sportparken nieuwe stijl.
 - betrokken partijen zijn vooral: GG&GD, sportscholen en fitnessbranche, wijkcentra, ouderenzorg, patiënten/cliëntenraden, Moeder en Kind centra, migranteninstellingen/ zelforganisaties en sportconsulenten stadsdelen, STA.

- *Werk en Inkomen en kennisontwikkeling, benutten kenniscentra en sportopleidingen*
 - opleidingen tot sportprofessionals via onder andere stages betrekken bij en versterken van de sport;
 - optimaal betrekken van het netwerk en de kennis van sportprofessionals in het Amsterdamse beleid;
 - betrokken partijen zijn vooral: ROC A'dam, Cruyff Academy HVA/ALO, Fac. Bewegingswetenschappen VU, Fitnessbranche, STA.

- *Ruimtelijke ordening en accommodaties, kwaliteit sportparken en verenigingen*
 - ontwikkelen van een selectief verenigingsbeleid voor het versterken, stimuleren en ondersteunen van de georganiseerde sport, en daarmee ook het opnieuw positioneren van verenigingsondersteuning;
 - ontwikkelen van een optimaal organisatiemodel voor Sportcentra Nieuwe Stijl (SCNS) met als sleutelbegrippen differentiatie, flexibiliteit, vraagsturing, ruimte benutten;
 - versterken van het vrijwilligersbeleid in de sport op basis van een analyse van het vrijwilligerswerk in de lokale sportsector;
 - betrokken partijen zijn vooral: sportverenigingen, sportbonden, STA, SCNS.

- *Economie en Citymarketing, Topsport focus*

- selecteren van een beperkt aantal kernsporten voor topsportontwikkeling, inclusief accommodatie, talentherkenning, evenementenbeleid, de bijdragen vanuit sport aan Citymarketing en handelsbevordering;
- herpositioneren van de STA;
- Betrokken partijen zijn vooral: STA, bedrijfsleven, topsportclubs, sportbonden.

Meer focus op het sportbeleid betekent ook helder verantwoording afleggen over het gevoerde beleid. De vijf voorgestelde pijlers zullen uitgewerkt moeten worden in vijf programma's, waarbij ook aandacht uitgaat naar evaluatie en monitoring. Zodat een beoordeling kan plaatsvinden over de resultaten van het sportbeleid.

2 Het sportlandschap

Sportdeelname

Sport is niet weg te denken uit het leven van alledag. De aandacht voor sport neemt nog steeds toe, zowel van de media, de televisiekijker en krantenlezer, als van de (potentiële) beoefenaar. Zo steeg de sportdeelname in Amsterdam tussen 2003 en 2006 verder van 50% naar 65%.⁵ Zes van elke tien Amsterdammers sport elke week, en dat is nog nooit zoveel geweest. Met uitzondering van de basisschooljeugd, die ongeveer even veel aan sport is blijven doen, steeg de sportdeelname voor alle leeftijdsgroepen (zie tabel 1).⁶

Tabel 1 Aandeel van de Amsterdammers dat sport, naar leeftijdscategorie, 2003 en 2006

	6-12		13-17		18-34		35-54		55-plussers	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006
>= 1 keer per jaar (67%)	80	76	65	75	67	74	57	66	31	51
>= 1 keer per maand (65%)	76	75	65	72	65	70	55	63	30	50
>= 1 keer per week (60%)	74	74	62	68	55	63	52	58	28	47
geen sport (33%)	20	24	35	25	33	26	43	34	69	49
sport bij sportvereniging (20%)*	49	45	43	39	20	20	17	13	11	11

*dit percentage is gebaseerd op alle respondenten, en niet alleen op de sportende Amsterdammers.

Bron: gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek, Sportmonitor 2006 (concept).

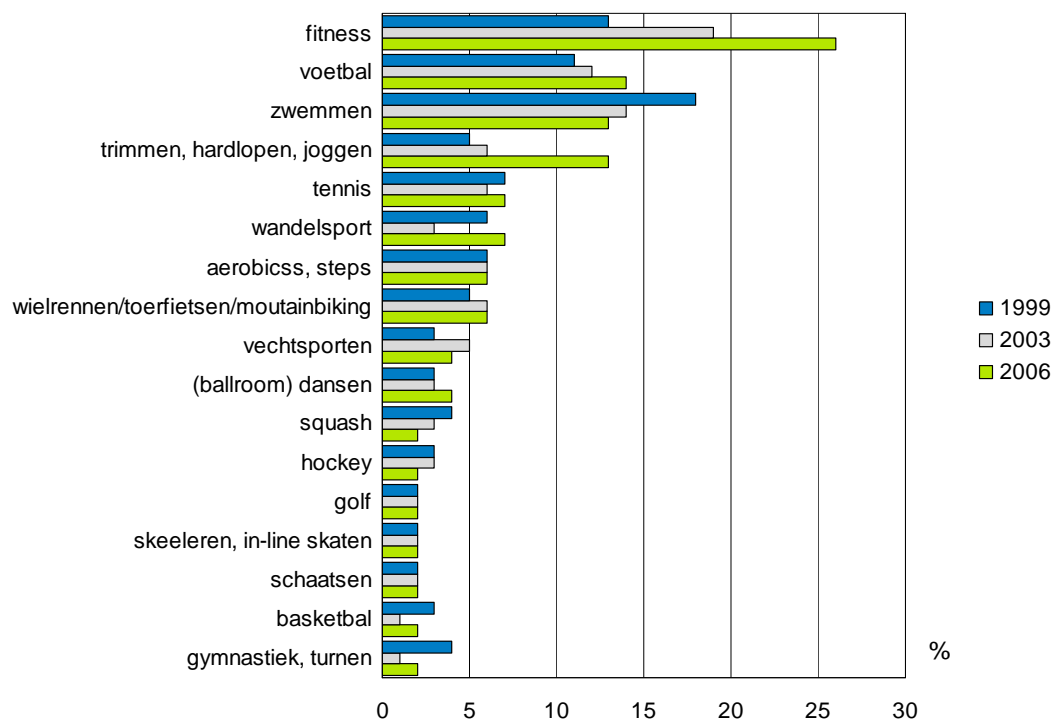
Tot voor kort bleef de sportdeelname van Amsterdammers achter bij het landelijk gemiddelde. De huidige cijfers over de Amsterdamse sportdeelname verschillen niet wezenlijk van de landelijke gegevens die het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) presenteert in de Rapportage Sport 2006. Dat is opmerkelijk omdat Amsterdam beduidend meer allochtonen en laag opgeleiden telt; groepen die over het algemeen minder vaak aan sport doen. Marokkaanse (52%) en Turkse (45%) Amsterdammers doen minder aan sport dan autochtone Nederlanders (74%) en Surinamers/ Antillianen (63%). Overigens groeit ook de sportdeelname van allochtone Amsterdammers, met name van de allochtone jeugd. Het zijn vooral oudere allochtonen en islamitische vrouwen die niet of nauwelijks aan sport doen.

Amsterdammers beoefenen gemiddeld 2,7 sporten. Dat is iets meer dan drie jaar geleden. Ook sporten zij wat langer per keer dan in 2003: 1 uur en 48 minuten. De meest populaire sporten zijn fitness, voetbal en zwemmen. Vooral de groei van fitness tussen 1999 en 2006 is spectaculair: zie figuur 1.

⁵ Volgens de toegepaste Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) is een sporter iemand die minimaal 12 keer jaar een sport beoefent.

⁶ Cijfers over sportdeelname in Amsterdam zijn afkomstig uit: Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek, *Sportmonitor 2006* (concept), december 2006.

Figuur 1 Meest beoefende sporten, 1999-2006

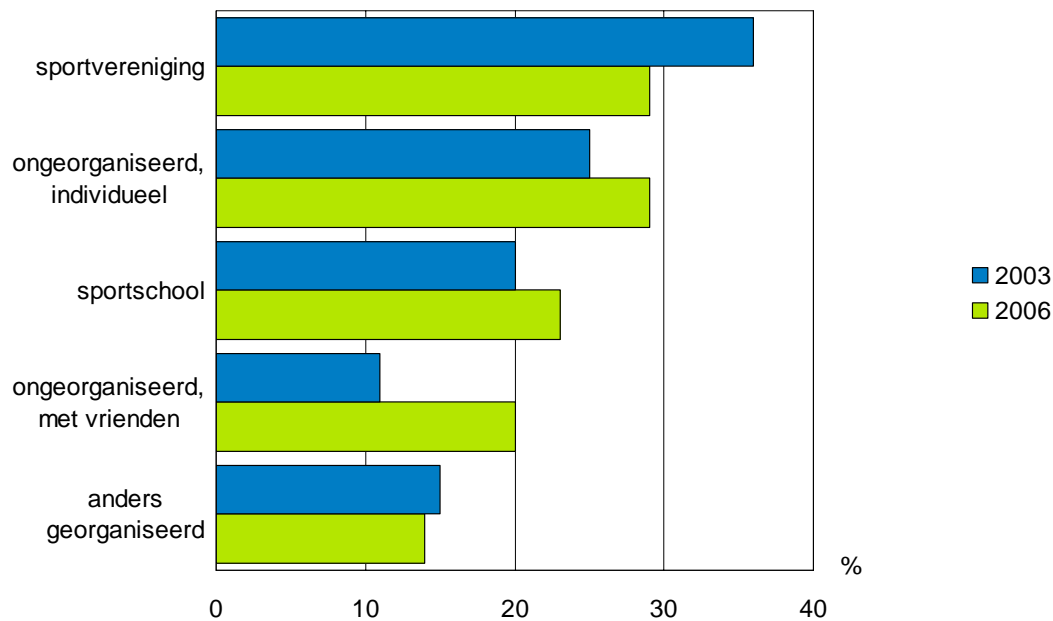
Bron: gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek, Sportmonitor 2006 (concept).

Onder de jeugd tot 18 jaar zijn voetbal, zwemmen, danssport en vechtsport het meest populair. De leeftijdsgroep 18 – 54 jaar doet het meest aan fitness/ aerobics, voetbal, zwemmen en hardlopen. 55-plussers beoefenen vooral fitness, wandelsport, toerfietsen en zwemmen.

Sportorganisatie

De sport in Nederland heeft een unieke wijdvertakte verenigingsstructuur met NOC*NSF als landelijke, Olympische sportkoepel, de sportbonden die wedstrijden en toernooien organiseren en de daarbij aangesloten verenigingen met leden die training krijgen en aan wedstrijden kunnen deelnemen. De verenigingsstructuur heeft de sport in Nederland lange tijd gedomineerd. Vandaag de dag is de organisatie van sport veel meer gevarieerd, ook in Amsterdam. Sinds het begin van de jaren negentig is het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen gestagneerd en recent gedaald, terwijl de sportdeelname verder steeg. De groei van de sport is vooral terecht gekomen bij sportscholen en fitnesscentra, en mensen zijn vaker ongeorganiseerd gaan sporten, individueel (hardlopen, zwemmen, fietsen) of in informeel groepsverband (bijvoorbeeld voetbal in het park of de zaal). In Amsterdam heeft het ongeorganiseerd individueel sporten de sportvereniging zelfs ingehaald, zoals in figuur 2 is te zien.

Figuur 2 Organisatieverband waarin men sport (meest beoefende sport), 2006

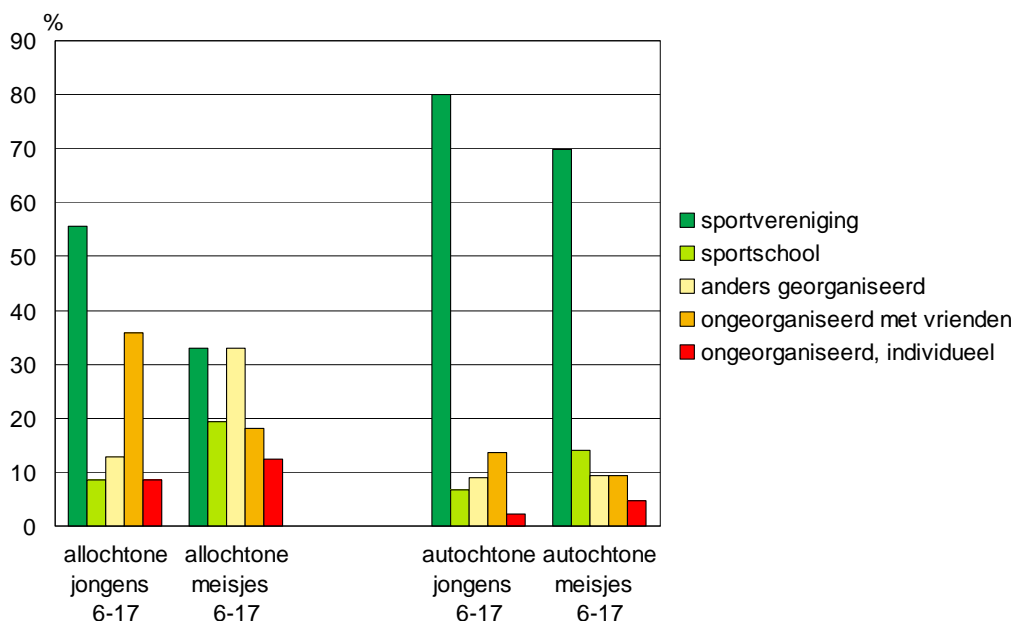

Bron: gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek, Sportmonitor 2006 (concept).

Het is vooral de jeugd tot 18 jaar die lid is van sportverenigingen. De groep 18 – 34 jaar zoekt het meest sportscholen en fitnesscentra op, terwijl 35-plussers en 55-plussers het vaakst individueel fietsen, wandelen en zwemmen.

In 2003 was 35% van de sporters lid van een sportvereniging; drie jaar later is dat gedaald tot 24%. Dat betekent dat steeds minder Amsterdammers lid zijn van een sportvereniging. Stijgt in Nederland het aantal verenigingslidmaatschappen nog licht, in Amsterdam is sprake van een afname. Deze terugloop hangt sterk samen met de lagere sportdeelname en andere sportvoorkeuren van allochtone Amsterdammers. Dat is goed te zien bij de jeugd: zie figuur 3.

Figuur 3 Organisatieverband waarin 6-17 jarigen sporten naar geslacht en etniciteit, 2006

Noot: onder allochtone Amsterdammers worden verstaan: Surinaamse, Antilliaanse, Turkse, Marokkaanse en overig niet-westerse Amsterdammers. Onder autochtone Amsterdammers vallen de Nederlandse Amsterdammers en de westerse allochtonen.

Vergeleken met hun leeftijdsgenoten sporten allochtone meisjes het minst bij een sportvereniging, en relatief het vaakst bij een sportschool of fitnesscentrum, en 'anders georganiseerd', zoals bij een buurthuis, in het kader van schoolsport of sportbuurtwerk. Allochtone jongens sporten vaker dan anderen ongeorganiseerd met vrienden. De hoge groene kolommen laten zien dat de sportvereniging nog steeds populair is bij autochtone jongens en meisjes.

Niet-sporters

Lokale overheden voeren van oudsher een autonoom sportbeleid. Zij zijn vrij om zelf beleid te bepalen, en zijn daarbij in principe tot niets verplicht. De meeste gemeenten maken al jaren lang onderscheid tussen voorwaardenscheppend accommodatiebeleid (de *hardware*) en een sportstimuleringsbeleid (*software*). De meeste gemeenten volgen daarbij het beleid van het ministerie van VWS. Vanwege de traditionele focus op een steeds hogere sportdeelname, hecht de overheid waarde aan achtergronden en motieven van niet-sporters. De dienst O+S stelde onlangs wederom vast dat het vooral 'geen tijd en prioriteit' (34%) is waardoor mensen niet (meer) aan sport doen. Fysieke problemen (13%) en 'geen zin' (13%) volgen daarna.

8% van de niet-sportende Amsterdammers doet niet aan sport vanwege het kostenaspect. De kosten voor sport zijn in de afgelopen drie jaar met 14% gestegen. Gemiddeld bedragen de kosten per sport 224 euro aan contributie of lidmaatschap. Daar komen 207 euro bij aan kleding, schoeisel en eventuele sportattributen. Een kwart van de Amsterdammers die daar recht op hebben, maakt gebruik van de stadspas voor korting op sportdeelname. Amsterdamse jongeren uit gezinnen met een minimuminkomen kunnen een beroep doen op de 'scholierenvergoeding' of het Amsterdamse Jeugdsportfonds voor een bijdrage in contributie en bijkomende kosten voor sport. In de zomer van 2007 vindt een evaluatie plaats naar de effecten van de scholierenvergoeding: in hoeverre maken scholieren hiervan gebruik om te sporten?

Het jeugdsportfonds werkt nauw samen met de jeugdzorg, jeugdhulpverlening en het onderwijs, waarbij begeleiding van jongeren een prominente plaats inneemt. Sport is hier ook nadrukkelijk middel tot positieverbetering van kwetsbare jongeren.

Bijna geen enkele niet-sporter voert als motief aan dat de afstand tot een sportclub of accommodatie een barrière voor deelname is. Sportgedrag overstijgt stadsdeelgrenzen.

De meeste sporters beoefenen weliswaar hun sport in hun eigen buurt of stadsdeel, maar de keuze voor een sport is niet perse gebonden aan het aanbod in de eigen woonomgeving. In die zin zijn stadsdelen qua sportvoorzieningen voor een belangrijk deel op elkaar aangewezen, en is stedelijke regie daarbij noodzakelijk.

Het mag geen verwondering wekken dat sporters die woonachtig zijn in Bos en Lommer, Amsterdam - Centrum, De Baarsjes en Oud-West het minst van allen in hun eigen stadsdeel sport beoefenen. In deze stadsdelen zijn immers nauwelijks sportaccommodaties (sportparken of sporthallen) gevestigd: bewoners moeten het hier vooral doen met gymnastieklokalen, openbare ruimte en sportscholen en fitnesscentra. Zestig procent van de sporters is tevreden over de sportvoorzieningen in de buurt. Ontevredenen zijn vooral te vinden in buurten waar niet of nauwelijks sportvoorzieningen zijn.

3 Beleidsontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen

Ontwikkelingen in het sportbeleid vormen over het algemeen de weerslag van maatschappelijke ontwikkelingen. Het Amsterdamse sportbeleid heeft te maken met demografische, economische, organisatorische en sociaal culturele veranderingen.

Een aanzienlijk deel (34%) van de Amsterdamse bevolking behoort tot de groep van niet-westerse allochtonen. Deze groep is minder vertrouwd met de verenigingscultuur van autochtone Nederlanders. Daarnaast is 38% van alle huishoudens met kinderen eenoudergezin. Sinds 2005 trekt de economie weer aan. Ook de arbeidsmarkt herstelt zich. Midden 2006 stond 8,2% van de Amsterdamse beroepsbevolking bij het CWI ingeschreven als werkzoekende. Dit was ruim een jaar eerder 9,6%. De koopkracht van de gemiddelde Amsterdamer is lager dan gemiddeld in Nederland, maar die van de werkende Amsterdamer is juist weer hoger dan landelijk.⁷ Sportdeelname hangt sterk samen met opleidingsniveau. Verschillen tussen stadsdelen in inkomen en opleidingsniveau zijn groot. Dit vraagt om strategisch beleid op maat ten aanzien van sportstimulering en het faciliteren van ondersteuningsorganisaties, zoals het Jeugdportsfonds.

De Amsterdamse sport wordt daarnaast gekenmerkt door een verandering in de sportinfrastructuur. De verenigingssport bestrijkt hiervan nog steeds een behoorlijk deel, maar andere aanbieders zijn sterk in opkomst. De commerciële aanbieders drukken hun stempel op de markt van sportscholen en fitnesscentra. Individualisering in de sport is niet alleen zichtbaar door de sporters die wij aantreffen in sportscholen en fitnesscentra. Ongebonden sport maakt ook een opmars door. Steeds meer Amsterdammers beoefenen een tak van sport individueel, veelal in de openbare ruimte of in een zwembad. Sportaccommodatiebeleid vraagt daardoor steeds meer om strategische afwegingen: waar zijn investeringen het meest nodig, in de sporthallen, zalen en op de sportparken waar verenigingen actief zijn, in sportfaciliteiten in de openbare ruimte (trim- en fietsroutes, speelveldjes, skatebanen) of als co-financier van particuliere sportvoorzieningen?

Het sportstimuleringsbeleid dat de gemeente faciliteert, en deels zelf uitvoert, heeft geleid tot een fijnmazig netwerk van sportbuurtwerkers, sportconsulenten, particuliere sportinstructeurs, stagiairs van sportopleidingen en naschoolse sportaanbod. Ook deze laatste sector professionaliseert zich steeds verder, zeker gezien de toegenomen aandacht van de overheid voor brede scholen, sportieve scholen, naschoolse opvang met sportactiviteiten en 'buurt – onderwijs – sport' programma's. Deze professionalisering en commercialisering van de sportsector nopen de georganiseerde sport tot een versterking en kwaliteitsimpuls van het verenigingsaanbod. De sporter vraagt daar als kritische consument immers om.

Tot slot is vermeldenswaardig dat de *civil society* en daarbinnen met name het vrijwilligerswerkbeleid hoog op de beleidsagenda is komen te staan, mede door de recente invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Deze wet verplicht gemeenten om beleid te voeren ten aanzien van vrijwillige inzet en mantelzorg. Het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties krijgt daarmee een wettelijke basis.

⁷ Dienst Onderzoek en Statistiek, Amsterdam in cijfers 2006 (pag. 8).

Maatschappelijke betekenis van sport en sportbeleid

De maatschappelijke betekenis van sport is tegenwoordig nauwelijks nog een punt van discussie bij het onderbouwen van beleid. In de jaren zeventig achtte de rijksoverheid sport en lichaamsbeweging een gezonde zaak, vanwege 'aan bewegingsarmoede lijdende samenleving', alsmede 'vanwege de gelegenheid die sport mensen bood om elkaar te ontmoeten'. Extra aandacht was er toen voor jeugd, gehandicapten en 'bejaarden'. De overheid wenste de sportverenigingen te ondersteunen en achtte daarnaast een stimulans voor 'sportieve recreatie' (sport buiten verenigingsverband) gerechtvaardigd. Dat laatste met het oog op een 'een meer open en ontspannen samenleving'.⁸ De recente nota *Tijd voor Sport* (VWS, 2005) vertoont opvallend veel overeenkomsten met de uitgangspunten van de sportnota van 30 jaar eerder. Sport staat sterk in het teken van de preventieve gezondheidszorg, meedoen is belangrijk vanwege mogelijkheden tot ontmoeting en ontplooiing, en enkele doelgroepen verdienen extra aandacht.

Maar er zijn onmiskenbaar ook verschuivingen in het sportbeleid:⁹

- Sterker dan dertig jaar geleden is de georganiseerde sport betrokken bij het sportbeleid, zoals in het programma *Meedoen allochtone jeugd door sport* of de *Alliantie School en sport samen sterker*. Vernieuwing van het sportaanbod is ook een verantwoordelijkheid van bonden en verenigingen. Die dienen hun luiken te openen, en verbindingen aan te gaan met partners buiten de sport of met andere, bijvoorbeeld commerciële sportaanbieders.
- Sinds de jaren negentig is de aandacht op landelijk niveau voor het kwantificeren van beleidsdoelstellingen toegenomen. Zo zijn een Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO: de 'sportmonitor') en een aantal beweegnormen (onder meer 'de landelijke norm gezond bewegen') ontwikkeld. De relatie tussen sport, bewegen en gezondheid die sinds die tijd meer wordt gelegd, heeft deze behoefte aan *accountability* van beleid verder aangewakkerd. Het afleggen van verantwoording over gevoerd sportbeleid wint verder aan belang doordat de maatschappelijke waarde van sport meer aandacht krijgt. Sport krijgt daarmee een plaats in het centrum van het beleid en dient daarom betrokken te worden in het beleid van andere beleidssectoren, zoals de lokale gezondheidszorg, het jeugdbeleid, de Wmo, economisch beleid, armoedebeleid en de ruimtelijke ordening. Dat maakt de sport tegelijkertijd minder kwetsbaar.
- De bemoeienis van de rijksoverheid en aantal grote steden met topsport is aanmerkelijk gegroeid. Topsport is één van de drie centrale thema's in *Tijd voor Sport*, naast bewegen (gezondheid) en meedoen (vooral in de georganiseerde sport). Presteren op topniveau veronderstelt investeren in hoogwaardige accommodatie, coaching, training, maatschappelijke begeleiding op topniveau, financiële ondersteuning en selectie van toptalent, en het verwerven en organiseren van topsportevenementen. De overheid investeert hiermee in records vanuit de positieve bijdrage die topsport levert aan nationale eenwording en Holland-promotie. Steden sluiten zich hierbij aan in het kader van lokaal en regionaal evenementenbeleid, city promotie en de bijdrage van topsport aan de stedelijke economie.
- Meer dan in woorden alleen, gaat het nationale sportbeleid verbindingen aan met de sectoren onderwijs, integratie, jeugdbeleid en jeugdzorg, en gezondheidszorg. Landelijke programma's zoals '*Meedoen allochtone jeugd door sport*', *BOS-impuls* (Buurt Onderwijs Sport) en '*Alliantie School en sport samen sterker*' stimuleren lokale overheden ook zelf financieel en organisatorisch in te zetten op sport als middel. Samenwerking met scholen, jeugdzorginstellingen, de gezondheidszorg en het jongerenwerk moet leiden tot een groter bereik en effect van sportstimuleringsactiviteiten. Dat effect heeft nadrukkelijk twee kanten: meer jongeren die sporten en bewegen, en het terugdringen van maatschappelijke achterstanden. Juist de toenemende aandacht voor externe, maatschappelijke effecten van sport (preventieve gezondheidszorg, integratie, terugdringen achterstanden) vraagt om een veel hardere legitimering én evaluatie van het sportbeleid.

Deze verschuivingen in het sportbeleid luiden tegelijkertijd een andere rol van de overheid in. Die dient strategische keuzes te maken, bijvoorbeeld bij het betrekken van sportaanbieders in het beleid. Wanneer gaat de voorkeur uit naar sportverenigingen, en wanneer naar commerciële sportaanbieders zoals fitnesscentra? Deze keuzes kunnen, afhankelijk van de doelstellingen, van elkaar verschillen.

⁸ Ministerie van CRM, *nota Sportbeleid*. Den Haag, 1974.

⁹ SCP, *Rapportage Sport 2006*. Den Haag 2006.

4 Actuele thema's in het sportbeleid

Sport én bewegen

Bijna ongemerkt is vanaf het moment dat de VWS-nota *Sport, bewegen en gezondheid* (2001) verscheen de beleidsmatige afbakening van de sportsector diffuser geworden. Voldoende bewegen is weliswaar één van de doelen van sportbeleid, het uiteindelijke doel dat bewegen dient – de preventieve gezondheidszorg – behoort echter niet tot het sportbeleid. Gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor zowel sport- als lokaal gezondheidsbeleid, komen hiermee voor een aantal strategische vraagstukken te staan. Heeft de georganiseerde sport een meerwaarde boven ongeorganiseerd zwemmen, fietsen en wandelen, en zo ja, welke?

Sportscholen en fitnesscentra in het commerciële sportdomein blijken goed in staat in te spelen op behoeften aan gezond bewegen van Amsterdammers in de leeftijd van 18 – 50 jaar. Deze bewegingsinstituten beschikken doorgaans over een kwalitatief goede inrichting, service, aantrekkelijke nevenactiviteiten (maaltijden, kinderopvang), professionele begeleiding en ruime openingstijden. Dient het lokaal sportbeleid ook in te spelen op de rol die commerciële sportbedrijven hebben als prominente aanbieders van bewegingsactiviteiten, en zo ja, hoe?

Moet in het accommodatiebeleid niet meer rekening gehouden worden met sport in het publieke domein (parken, pleinen en veldjes)? Antwoorden op dergelijke vragen veronderstellen een integrale afweging tussen de beleidsportefeuilles sport, gezondheidszorg, ruimtelijke ordening en welzijn. Dit vergt bestuurlijke lenigheid en een meersporenbeleid.

Verenigingsondersteuning en professionalisering

De oudste sportverenigingen in Amsterdam hebben een geschiedenis van meer dan honderd jaar. De groeiende sportmarkt leidde de afgelopen jaren tot een groter aandeel van de commerciële aanbieders en de ongeorganiseerde individuele sportbeoefening. Sportverenigingen in Amsterdam hebben, net als in de rest van Nederland, niet geprofiteerd van de grotere behoefte aan sport en bewegen. Desondanks zijn anno 2006 nog steeds ruim 150.000 Amsterdammers lid van een sportvereniging. Vooral de schoolgaande jeugd beoefent de sport bij verenigingen die geheel of grotendeels draaien op de inzet van vrijwilligers. Deze vrijwilligers dragen bij aan de betaalbaarheid van die takken van sport, die commercieel gezien niet interessant zijn, zoals alle teamsporten, maar ook individuele sporten als turnen, tafeltennis, atletiek, badminton en zwemsport.

Sportverenigingen konden ook na de introductie en verbreiding van commerciële aanbieders, ongeorganiseerde sport, schoolsport en sportbuurtwerk rekenen op bijzondere aandacht van de overheid, vanwege hun laagdrempeligheid, sociale binding en zelfbestuur. Daar komt bij dat sportverenigingen ondersteuning van professionals goed kunnen gebruiken. Vanaf de jaren zeventig toont onderzoek steeds weer aan dat een aanmerkelijk deel van de georganiseerde sport, met name in grote steden, kampt met problemen op het gebied van financiën, werving van leden, accommodatie en vooral vrijwillige inzet. Het vinden en binden van vrijwilligers, zowel van bestuurlijk, sporttechnisch en uitvoerend kader, blijkt een hardnekkig probleem. Dit knelpunt wordt versterkt door steeds hogere eisen die sporters stellen aan de aanbieders van sport. Dit aanbod moet immers concurreren met commerciële activiteiten van andere aanbieders in de vrijetijdsmarkt.

Sportverenigingen zijn en blijven onlosmakelijk verbonden met de landelijke, regionale en lokale sportinfrastructuur. Op verschillende manieren faciliteren lokale overheden verenigingsondersteuning. De gemeente Amsterdam heeft bij DMO een team verenigingsondersteuners in dienst. Maar ook sportbonden, provinciale sportservicebureaus, levensbeschouwelijke sportkoepels en landelijke instituten bieden verenigingsondersteuning aan. Soms met een andere expertise, soms ook overlappend. Verenigingsondersteuning vindt in hoofdzaak vraaggestuurd plaats, en is daarmee reactief. Het is een vorm van professionalisering die tijdelijk een impuls geeft aan de slagvaardigheid van verenigingen door een knelpunt aan te pakken, maar met weinig oog voor continuïteit. Overigens opereert het Amsterdamse team van verenigingsondersteuners recent meer pro-actief door verenigingen actief te benaderen en gezamenlijk plannen te maken voor het versterken van het verenigingsbeleid. Dit houdt ook verband met het feit dat veel verenigingen de weg naar ondersteuning niet weten te vinden.

Een andere, meer structurele manier om professionalisering van sportverenigingen te bevorderen is het aanstellen van verenigingsmanagers die bij één (grote) of meerdere verenigingen werkzaam zijn. Verenigingsmanagement maakt vrijwilligerswerk niet overbodig, maar biedt daar juist ondersteuning aan. Het aanbod van managers en andere professionals in de sport neemt toe, zeker ook in Amsterdam. Sport- en aan sportgerelateerde opleidingen die in Amsterdam gevestigd zijn, zoals ROC

Amsterdam, de ALO, Cruyff Academy en Bewegingswetenschappen aan de Vrije Universiteit leveren jaarlijks enkele honderden gediplomeerde professionals af. Juist in de verenigingssport ligt het werk voor het oprapen. Hiervoor is een gezamenlijke en gecoördineerde meerjarenaanpak door de georganiseerde sport, overheid en bij voorkeur ook bedrijfsleven noodzakelijk. Zo'n aanpak dient verder te gaan dan een tijdelijk project, zoals dat in de sportsector gebruikelijk is.

Taken van verenigingsmanagers liggen doorgaans bij ondersteuning van het bestuur, externe contacten en PR en opstellen en uitvoeren van verenigingsbeleid. Professionalisering door middel van verenigingsmanagement vindt uitermate behoedzaam en geleidelijk plaats. Uiteindelijk dienen sportverenigingen zelf de kosten van verenigingsmanagers op te brengen. Gemeenten en sportbonden kunnen kiezen voor een beleid waarin zij het aanstellen van deze managers stimuleren door een tijdelijke financiële bijdrage te leveren (afbouwsysteem). Overheden en bonden stellen zich op het standpunt dat deze weg door verenigingen zelf ingeslagen dient te worden. Ook speelt mee dat professionalisering `van binnenuit' de georganiseerde sport voor hogere kosten stelt, waardoor contributies zullen moeten stijgen. Ervaring leert dat verenigingsmanagers zichzelf gedeeltelijk terugverdienen door kwaliteitsverbetering (beter sportproduct en nevenactiviteiten), nieuwe geldstromen (sponsors, fondsen, subsidies) en ledenwinst.

School, sport en kinderopvang: dagarrangementen

Kennismaking met sport op en bij school door middel van een aanbod van sportverenigingen, instructeurs en sportbuurtwerkers heeft in Amsterdam inmiddels een traditie van twintig jaar in het basisonderwijs. JIB (Jeugdsport In Beweging) zorgt ervoor dat leerlingen in de bovenbouw zich kunnen oriënteren in de sportcultuur en een bezoek brengen aan sportverenigingen. JUMP-in maakt sinds een aantal jaren deel van JIB dat door DMO is ontwikkeld.

In de tweede helft van de jaren negentig heeft `school en sport' vaste voet gekregen in het voortgezet onderwijs. Onder de naam Topscore stimuleert de gemeente Amsterdam scholen om sportprogramma's op te zetten op school na schooltijd. Hiervoor is een aantal takken van sport en bewegingsactiviteiten geselecteerd. Het aanbod is in handen van sportverenigingen, commerciële sportaanbieders en gekwalificeerde sportinstructeurs. Het verbinden van scholen en sportaanbieders vindt plaats via beweegmanagementteams die verantwoordelijk zijn voor de coördinatie. Leerlingen spelen zelf ook een rol in de organisatie, bijvoorbeeld als begeleider bij sportactiviteiten of als ambassadeur. Talentontwikkeling maakt deel uit van het programma. Ajax, de Astronauts en Amsterdam Admirals geven ondersteuning aan Topscore, dat een financiële en materiële bijdrage krijgt van enkele bedrijven. Topscore bestrijkt inmiddels de hele stad.

Kansen om `school en sport' te versterken liggen in het basisonderwijs vooral in de verwachte uitbreiding van buitenschoolse opvang en brede schoolconcepten. Vanaf 1 september 2007 zijn alle basisscholen verantwoordelijk voor het verplicht aanbieden van voor- en naschoolse opvang. Zij kunnen deze opvang zelf organiseren, maar ook kiezen voor samenwerking met buitenschoolse opvangorganisaties. Sportactiviteiten zijn zeer geschikt voor het invullen van een naschools opvangprogramma. Sport spreekt de meeste leerlingen immers aan en is relatief eenvoudig te organiseren.

Daarnaast is er sprake van een toename van scholen in het voortgezet onderwijs met een sportprofiel (zogenoemde sportactieve scholen). Door deze ontwikkelingen krijgen leerlingen dagarrangementen aangereikt die inspelen op hun behoeften aan sport en bewegen. Sportaanbieders kunnen zich langs deze weg presenteren aan interessante doelgroepen.

Ruimte en accommodaties

Professionele, goed onderhouden sportaccommodaties vormen een noodzakelijke voorwaarde voor training en wedstrijdsport. Aan het begin van de jaren '90 is een einde gekomen aan een tot dan toe voortdurende uitbreiding met nieuwe sportaccommodaties in Amsterdam. Sinds die tijd is het accommodatiebeleid meer in het teken komen te staan van afstemming van vraag en aanbod van voorzieningen voor specifieke takken van sport. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat het aantal voetbal-, handbal- en korfbalvelden sterk is afgenomen, en het aantal tennisbanen en golfcourses is gestegen.

Op stedelijk niveau is een sportaccommodatiefonds ingesteld om bij te dragen in de kosten voor groot onderhoud, renovatie en nieuwbouw van sportvoorzieningen in de stadsdelen. Dit sportaccommodatiefonds heeft onder meer tot doel de kwaliteit van sportaccommodaties te vergroten. Aangezien de meeste sportaccommodaties in de jaren zestig en zeventig zijn gebouwd - toen de sportdeelname explosief toenam - bleek renovatie en groot onderhoud in de afgelopen tien jaar hard

nodig. Zo zijn inmiddels verschillende zwembaden en sporthallen gerenoveerd of gesloopt en in moderne vorm opnieuw gebouwd.

Landelijk gezien is het aantal hectare 'sportoppervlakte' al jarenlang constant, terwijl de sportdeelname is gegroeid. Dit duidt op het intensiever gebruik van sportruimte en een afname van ruimte-intensieve sporten als voetbal en korfbal. Intensivering van ruimtegebruik is daarnaast bevorderd door de aanleg van kunstgrasvelden voor voetbal, hockey en korfbal.

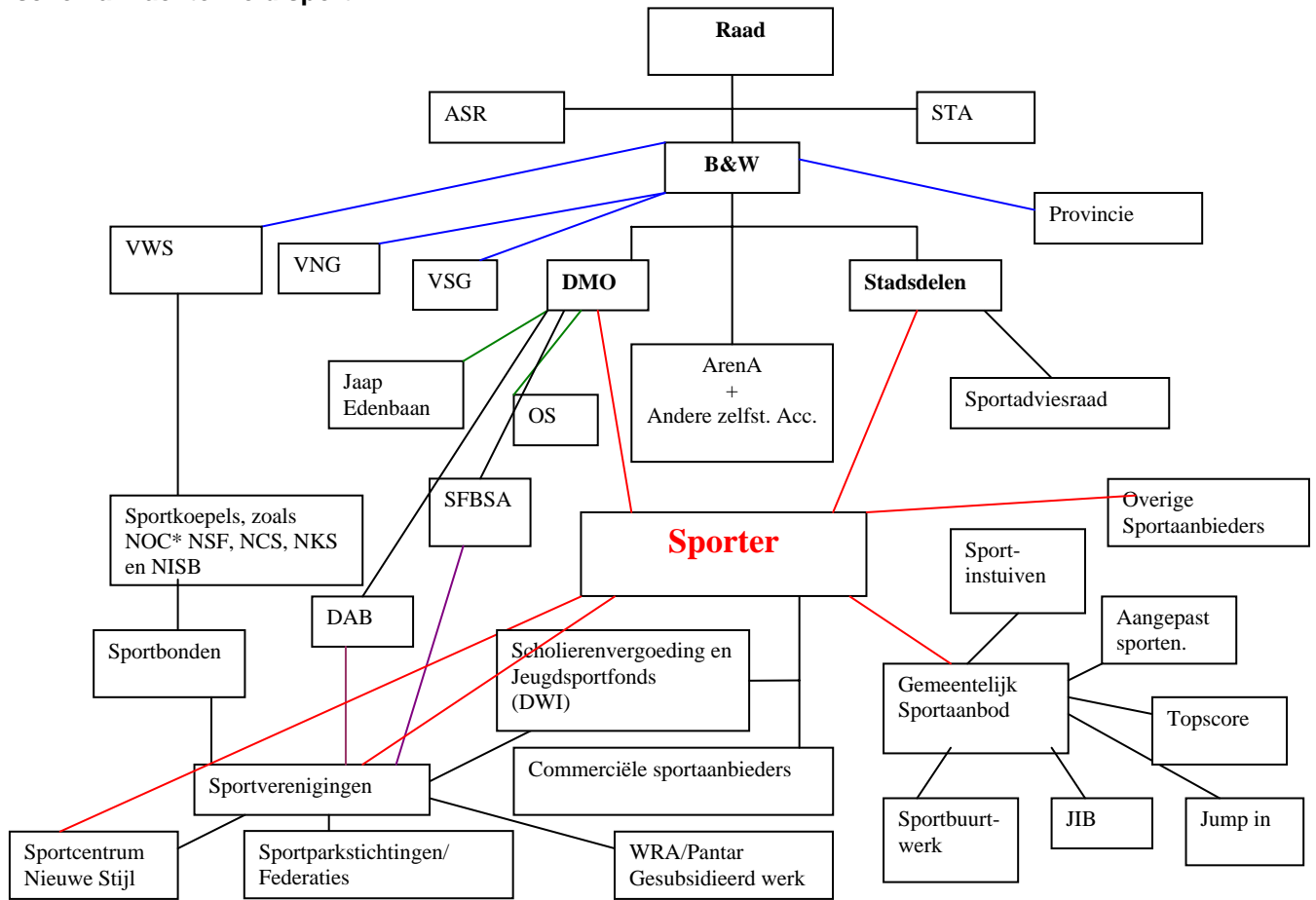
In Amsterdam hebben deze ontwikkelingen geleid tot een afname van het aantal sportvelden, zowel binnenstedelijk (Jan van Galen sportpark, Blauw Wit) als daarbuiten. Met name in de stadsdelen Amsterdam Noord, Osdorp en Oost - Watergraafsmeer was de overcapaciteit aan sportvelden groot en zijn velden aan de sport onttrokken. Ook anno 2007 is het aanbod van sportvelden (met name voetbalvelden) groter dan de vraag. In het ruimtelijk sportbeleid dient het besef er te zijn dat eenmaal 'ingeleverde' sportvelden na herbestemming (woning- en kantorenbouw) niet meer voor sportgebruik in aanmerking komen. Daarnaast houdt de gemeente Amsterdam rekening met spreidingsbeleid, zodat ook sport in de open lucht voor zoveel mogelijk Amsterdammers mogelijk blijft. Sportparken binnen de Ring blijven zoveel mogelijk behouden.

De capaciteit van overdekte sportaccommodaties is de afgelopen tien jaar vooral gegroeid door een toename van het aantal commerciële sportaanbieders. Amsterdam telt tegenwoordig 165 commerciële sportaanbieders, waarvan bijna tweederde de beschikking heeft over een accommodatie die in handen is van een particulier of bedrijf, bijvoorbeeld van de sportschoolhouder zelf. Gymnastieklokalen die in beheer zijn van het onderwijs, zijn voor de sportsector interessant als kleinschalige voorzieningen voor training en soms ook wedstrijdsport. De kwaliteit van gymnastieklokalen is wisselend. Met name in de stadsdelen binnen de ring A10 zijn veel verouderde gymlokalen die voor sport en bewegingsonderwijs beperkte waarde hebben. Bij renovatie, herbouw of planning van gymlokalen en sportzalen dient een integrale afweging gemaakt te worden door zowel de sport- en onderwijssector met het oog op dubbelgebruik en kwalitatief goede voorzieningen. Hierdoor krijgen kleinschalige binnensporten (badminton, tafeltennis, turnen, vechtsport e.d.) een accommodatie-impuls.

Centrale stad en stadsdelen hebben afspraken gemaakt over het sportvoorzieningsniveau in Amsterdam. Stadsdelen zijn zowel eigenaar als exploitant van de gemeentelijke sportparken, zwembaden, sporthallen en eventuele andere, specifieke voorzieningen (atletiekbaan, wielersbaan) die binnen hun grenzen zijn gesitueerd. Zij stellen binnen de afspraken van het bestuursakkoord tussen centrale stad en stadsdelen de huurtarieven voor accommodatiegebruik vast. Deze tarieven zijn beduidend lager dan de kostprijs, hetgeen betekent dat de gemeente Amsterdam de hurende verenigingen indirect subsidieert. De centrale stad speelt een rol bij de verhuur van sporthallen en sportzalen aan sportaanbieders. Stadsdelen en schoolbesturen verhuren gymnastieklokalen voor sportdoeleinden na schooltijd. Om de kwaliteit van voorzieningen voor sport en bewegingsonderwijs te verhogen is in het Programma Maatschappelijke Investerings (PMI) vastgesteld dat uitsluitend bij gebruik door onderwijs én sport geïnvesteerd wordt in sportzalen en sporthallen. Andere voorwaarde is dat de onderwijssector ook zelf in deze voorziening investeert.

De gemeente Amsterdam heeft de stichting Sportcentrum Nieuwe Stijl (SCNS) in het leven geroepen om in een beperkt aantal pilots te experimenteren met een nieuwe organisatie- en beheervorm voor grote sportparken. De managers op deze locaties, waaronder sportpark Ookmeer en De Eendracht, streven naar een meer flexibel, multifunctioneel en buurtgericht gebruik van voorzieningen. Menging van publieke en private functies, meer wervings- en stimuleringsactiviteiten en de introductie van een sportpas à la de studentensportkaart moeten leiden tot aantrekkelijke en intensief benutte sportaccommodaties. Sportverenigingen die op deze centra gevestigd zijn, moeten hun poorten nadrukkelijker openen voor de buurt en participeren in gezamenlijke activiteiten. De pilots wijzen onder meer uit dat de slagvaardigheid van de huidige sportcentra nieuwe stijl nog te kort schiet. Dit houdt verband met het feit dat de verenigingen duurder zijn bij het stadsdeel. Overwogen kan worden of een verzelfstandiging van de betreffende sportparken tot meer daadkracht en flexibiliteit leidt. De wijze waarop sporthallen geëxploiteerd en verhuurd worden kan hiervoor model staan.

schema krachtenveld sport

5 Sportbeleid en partners

Lokale sportaanbieders

In de uitvoering van het sportbeleid spelen lokale sportaanbieders vanzelfsprekend een belangrijke rol als organisatoren van sportactiviteiten. Zowel in het accommodatiebeleid, als bij verenigingsondersteuning en sportstimulering werkt DMO hiertoe samen met sportverenigingen. Er is hierbij geen uitgesproken selectief beleid dat uitspraken doet over welke verenigingen hiervoor wel of niet in aanmerking komen, en aan welke criteria zij dienen te voldoen. Het ontwikkelen van een dergelijk selectiebeleid is overigens wel wenselijk.

De snel gegroeide markt van commerciële sportaanbieders is recent in kaart gebracht.¹⁰ Gezien het belang en bereik van deze groep van ongeveer 165 ondernemingen op het gebied van sport en bewegen voor Amsterdammers, toeristen en werkenden in de stad, dringt de vraag zich op of DMO ondernemers in de sport niet meer in het sportbeleid dient te betrekken. Is een faciliterende taak van de gemeente Amsterdam in deze commerciële branche wenselijk? Is een specifiek vestigingsbeleid voor ondernemers in de sportsector nodig? Ook kan gedacht worden aan een rol van commerciële aanbieders als participant in sportstimuleringsprojecten, het BOS-beleid, projecten op het gebied van gezondheidszorg en bewegen, of werkervaringsplaatsen voor sportstudenten. Zo zijn er kansen om in samenwerking met zorgverzekeraars afspraken te maken met sportscholen en fitnesscentra om Amsterdammers aantrekkelijke fitnessarrangementen aan te bieden.

DMO en stadsdelen

Amsterdammers moeten kunnen sporten op het door hun gewenste niveau. Deze gedachte is bepalend voor de inrichting van het Amsterdamse sportbeleid.

Het sportbeleid richt zich van oudsher op het voor een zo groot mogelijke groep Amsterdammers mogelijk te maken om te sporten door te voorzien in sportmogelijkheden en daar waar voor specifieke groepen belemmeringen worden geconstateerd te proberen deze belemmeringen op te heffen.

Belemmeringen kunnen te maken hebben met de beschikbaarheid van sportvoorzieningen (plaatsen waar gesport kan worden) maar ook met belemmeringen die bij de sporter zelf liggen (onbekendheid, motivatie, fysieke beperkingen). De mate waarin Amsterdammers sporten is voor de gemeente Amsterdam altijd de maatlat waaraan de effectiviteit van het Amsterdamse sportbeleid wordt gemeten, waarbij de resultaten worden afgezet tegen landelijke cijfers en vergelijkbare steden.

Daarnaast wordt er vanuit andere invalshoeken en beleidsvelden steeds meer waarde toegekend aan de betekenis van sport voor leefstijl en gezondheid, opvoeding, sociaal contact en integratie, stedelijke economie en kennisinstellingen.

Het sportbeleid in Amsterdam is centraal ondergebracht bij de afdeling Sport en Recreatie van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. De Amsterdamse stadsdelen voeren daarnaast, binnen de kaders van het bestuursakkoord met de centrale stad, een eigen sportbeleid. Het sportbeleid van de stadsdelen beperkt zich tot exploitatie en beheer van in het stadsdeel gelegen sportaccommodaties, en het ontwikkelen en uitvoeren van sportstimuleringsbeleid. Sportstimuleringsbeleid van stadsdelen bestaat in hoofdzaak uit sportbuurtwerk voor kinderen en jongeren, en een sportaanbod voor specifieke doelgroepen, zoals vrouwen, 55-plussers en minima. Stadsdelen laten zich daarnaast grotendeels leiden door stedelijke sportstimuleringsinitiatieven en projecten waar zij hun medewerking aan verlenen, zoals JIB, JUMP-in, Topscore en verenigingsondersteuning.

Tussen de centrale stad en de stadsdelen is een taakverdeling tot stand gekomen waarin de stadsdelen zich primair bezig houden met de lokale aspecten van sport en de centrale stad (DMO) zich bezig houdt met de stedelijke en bovenstedelijke aspecten van en structuren in de sport. Deze taakverdeling is vooral op de grensvlakken van lokaal en stedelijk voor de sportende Amsterdammer niet altijd even duidelijk.

Belangrijke aandachtsgebieden voor de centrale stad in het sportbeleid, vanuit de hierboven geschetste rolverdeling met de stadsdelen zijn:

- accommodaties;
- sportaanbieders;
- sportstimulering;

¹⁰ DSP-groep, De Amsterdamse commerciële sport in beeld. In opdracht van DMO Amsterdam, januari 2006.

- topsport/talentontwikkeling;
- dwarsverbanden met andere beleidsvelden.

DMO is verantwoordelijk voor het stedelijke sportbeleid en stemt dit regelmatig af via het portefeuillehoudersoverleg tussen de wethouder en de portefeuillehouders Sport van de stadsdelen. Het stedelijke sportbeleid heeft de volgende pijlers:

- Accommodatiebeleid: met oog voor afstemming van vraag en aanbod, kwaliteit en spreiding. Hierbij is zowel aandacht voor voorzieningen voor de georganiseerde sport, de commerciële sportaanbieders als voor sportvoorzieningen in de openbare ruimte.
- Sportstimuleringsbeleid: waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen specifieke doelgroepen (basisschooljeugd, jongeren in het voortgezet onderwijs, gehandicapten en ouderen) en specifieke, daarop toegespitste meerjarige projecten. De taakverdeling tussen centrale stad en stadsdelen bij sportstimulering verschilt van project tot project.
- Verenigingsondersteuning: waarvoor een team professionals is aangesteld die knelpunten bij verenigingen aanpakken. Daarnaast faciliteert de centrale stad de aanstelling van gesubsidieerde arbeidskrachten (ID-banen) in de sport via de DWI/Pantar. Deze betaalde krachten nemen de sportverenigingen vooral uitvoerende werkzaamheden uit handen op het gebied van onderhoud, beheer en begeleidingsactiviteiten.
- Subsidiërelaties met beheer- en belangen- en adviesorganisaties in de sport: hierbij zijn vooral de Amsterdamse Sportraad, stichting Topsport Amsterdam, stichting Sportcentrum Nieuwe Stijl en de stichting Jaap Eden IJbanen relevant. Verder zijn er afspraken met de Dienst Advies en Beheer die de Sporthallen Zuid en het Amsterdamse Bos beheert.

DMO heeft momenteel niet alleen een rol als beleidsontwikkelaar, maar ook als uitvoerder van beleid op het gebied van sportstimulering en verenigingsondersteuning. Tegelijkertijd voert zij regie binnen het stedelijke accommodatiebeleid en portefeuillehoudersoverleg met de stadsdelen. De relatie tussen DMO, stedelijk sportbeleid en de rol van commerciële sportaanbieders is niet uitgesproken.

Systematische evaluatie van het stedelijke sportbeleid vindt incidenteel, veelal voor afzonderlijke projecten, plaats en heeft eerder betrekking op proces en middelen dan op output en effect. Recent zijn evaluaties van het sportstimuleringsbeleid en verenigingsondersteuning verschenen, en zijn aanbod van en behoeften aan basissportvoorzieningen in beeld gebracht. Een integrale evaluatie op hoofdlijnen van het sportbeleid en daarop gebaseerde visie op het sportbeleid ontbreken vooralsnog.

Amsterdamse Sportraad

Lange tijd was de Amsterdamse Sportraad de belangenbehartiger van de georganiseerde sport in Amsterdam. In de raad waren alle denkbare takken van georganiseerde sport vertegenwoordigd. Aangezien de sport ook buiten de verenigingen om groeide door de verbreiding van commerciële sport en ongebonden sportbeoefening, was de sportraad steeds minder spreekbuis van de lokale sportsector. Daarbij kwam ook dat niet zozeer Amsterdamse, maar veel vaker regionale sportbonden in de raad zitting hadden. Dit leidde ertoe dat de sportraad een andere doelstelling en organisatie heeft gekozen. De Amsterdamse sportraad heeft als doelstelling 'bevordering van sport in Amsterdam' en werkt daartoe mee aan sportstimulering.¹¹ Zij geeft gevraagd en ongevraagd advies over de sport en het gemeentelijke sportbeleid, en is daarmee een adviescollege van sportdeskundigen op allerlei terreinen van de sportmarkt: van individuele ongebonden sport, tot commerciële - en verenigingssport. De sportraad bestaat uit vrijwilligers en krijgt ambtelijke ondersteuning van de gemeente Amsterdam. De sportraad dient meer dan zij nu is een afspiegeling te zijn van de huidige Amsterdamse sportinfrastructuur. Langs die weg kan de adviesrol van de sportraad zich meer toespitsen op de relatie van het gemeentelijke beleid met het commerciële segment, individuele sport buiten verenigingsverband en sport in de openbare ruimte. Bovendien vraagt een integraal sportbeleid om een adviesrol van de Sportraad die inspeelt op kansen die zich deels buiten de sportsector voltrekken, zoals citymarketing, het betrekken van zorgverzekeraars of de functie van sport in de jeugdzorg.

Stichting Sportcentrum Nieuwe Stijl

Sportcentrum Nieuwe Stijl is een organisatiemethode om:

- de sport flexibel te maken met een breed sportaanbod;
- sportbeoefening te professionaliseren door de kwaliteit en continuïteit van de organisatie te vergroten;
- één loket te realiseren voor sporters en verenigingen;

¹¹ Zie: www.amsterdamsesportraad.nl

- een actieve benadering van sporters en verenigingen na te streven;
- gezamenlijk gebruik van voorzieningen te stimuleren.

Professionals zijn binnen SCNS actief met het organiseren van activiteiten en het zoeken en binden van sporters. Zij zorgen ervoor dat het sportaanbod voortdurend wordt vernieuwd en aangepast aan de wensen van de sporters. Sportverenigingen worden ondersteund in alles wat maar nodig is om een vitale vereniging te zijn, zodat ze zich kunnen richten op de dingen waar ze goed in zijn en wat ze leuk vinden. Een sportcentrum dat zo is georganiseerd is een aantrekkelijke partner voor organisaties die iets willen met sport, zoals scholen, welzijnsorganisaties en bedrijfsleven. Dat zorgt voor een nog breder gebruik van de accommodaties, meer toeloop en een gezonde exploitatie.¹²

Jeugdsportfonds Amsterdam

Jeugdsportfonds Amsterdam wil zoveel mogelijk kinderen in Amsterdam (en Zaanstad) de mogelijkheid bieden om te sporten. Professionals uit het onderwijs, de jeugdhulpverlening en welzijnsinstellingen die werken voor jongeren kunnen een beroep doen op het fonds. Het jeugdsportfonds richt zich op een groep van 40.000 Amsterdamse en Zaanse kinderen waarvan de ouders een bijstandsuitkering ontvangen. Ondanks bestaande kortingsregelingen blijft een groot aantal kinderen verstoken van sport. Het Jeugdsportfonds wil daar verandering in brengen. Het Jeugdsportfonds, ooit begonnen in Amsterdam, is inmiddels een landelijke stichting die lokale initiatieven ondersteunt door middel van een franchise formule. Hierdoor blijft het initiatief dicht bij de beneficianten en lokale donoren. De lokale Bureaus Jeugdzorg, de lokale jeugdhulpverlening en het onderwijs zijn daarin een belangrijke samenwerkingspartner.

Stichting Topsport Amsterdam

De Stichting Topsport Amsterdam (STA) stelt zich ten doel het topsportklimaat in de regio Amsterdam te verbeteren. Zij onderhoudt hiertoe een kennis- en informatiecentrum voor de topsport in de regio. Taken van STA zijn:¹³

- Begeleiden, adviseren en ondersteunen van (aankomende) topsporters, topsportverenigingen en nationale sportbonden;
- Bevorderen, ondersteunen en verwerven van (inter)nationale topsportevenementen;
- Adviseren over topsportaccommodaties;
- Verwerven van financiële middelen, zoals sponsorgelden.

STA heeft deze taken achter één loket ondergebracht en beschikt over een groot netwerk van sporters, verenigingen, bonden, NOC*NSF, het ministerie van VWS, onderwijsinstellingen en bedrijven. Met de gemeente Amsterdam zet STA in op:

- Sportieve talentontwikkeling, bijvoorbeeld via Topscore en clinics;
- Het uitdragen van trots en waardering voor topsporters en topsportverenigingen;
- Gastheerschap van grootschalige topsportevenementen.

Topsport Amsterdam heeft ongeveer 80 Amsterdamse bedrijven aan zich verbonden die hetzij via hun bijdrage aan de businessclub, hetzij via directe materiële of financiële ondersteuning van topsporters/topsportorganisaties mede inhoud geven aan deze activiteit.

Een zelf uitgevoerde evaluatie van STA wijst uit dat zij jaarlijks ongeveer 400 sporters ondersteunt, waarmee zij het streefaantal van 500 niet haalt. Bij de acquisitie van topsportevenementen mist Topsport Amsterdam structureel budget en is zij afhankelijk van incidentele middelen. Dit leidt ertoe dat de acquisitie van evenementen niet structureel plaatsvindt en in belangrijke mate wordt bepaald door toevalligheden. Wel is met Topsport Amsterdam overeengekomen dat 70% van de te acquireren evenementen tot de afgesproken veertien kernsporten moet behoren. De evaluatie beschrijft vooral uitgevoerde activiteiten, maar spiegelt die nauwelijks aan gerealiseerde effecten.

Topsport Amsterdam heeft recent heeft initiatief genomen tot de oprichting van het ASI (Amsterdamse Sport Instellingen), waarvan de 25 leden bestaan uit organisatoren van topsportevenementen, bestuursleden van topverenigingen en exploitanten van topsportaccommodaties. Doel van het ASI is om de gemeenschappelijke topsportbelangen te behartigen binnen Amsterdam.

¹² Zie: www.sportcentrumnieuwestijl.nl

¹³ Zie: www.topsportamsterdam.nl

De subsidierelatie tussen DMO en STA verdient verheldering op basis van te behalen doelstellingen en resultaten, en een betere verantwoording daarvan. Ook de rol van STA in het evenementenbeleid en de afstemming daarbij met de centrale stad dient hierin meegenomen te worden.

Landelijke en regionale samenwerkingspartners

DMO onderhoudt op landelijk niveau contact met het ministerie van VWS, NOC*NSF, het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en de Vereniging Nederlandse Sport Gemeenten (VSG). Dit betreft onder meer participatie van Amsterdam in landelijke (voorbeeld)projecten, zoals de BOS-impuls, het programma *Meedoen allochtone jeugd door sport* en deelname in innovatieve projecten. Daarnaast wordt regelmatig met deze instituten kennis en ervaring uitgewisseld. Ook is er incidenteel samenwerking met Sportservice Noord-Holland, dat advies en ondersteuning geeft aan gemeente en sportverenigingen op het gebied van sportbeleid.

6 Pijlers van toekomstig sportbeleid

Geconstateerd is dat het sportbeleid, zeker in het licht van de maatschappelijke waarde van sport, raakt aan een aantal andere beleidsporthefuilles, zoals onderwijs, jeugd, integratie, economie, zorg en ruimtelijke ordening. Een deel van het sportbeleid is in handen van de stadsdelen, die zich vooral richten op de exploitatie en het beheer van sportaccommodaties, sportstimulering en sportbuurtwerk. Stedelijke beleidsontwikkeling (accommodatiebeleid én sportstimulering), verenigingsondersteuning en topsportbeleid zijn ondergebracht bij de afdeling Sport en Recreatie van DMO. Het bestuursakkoord tussen de centrale stad en de stadsdelen is richtinggevend voor de samenwerking tussen beide.

Gezien deze twee constatering – het integrale karakter van sportbeleid én de rolverdeling tussen centrale stad en stadsdelen – is afstemming van beleid tussen centrale stad en de stadsdelen van eminent belang.

Deze regietaak gaat uit van het beginsel van sportinclusief beleid, dat wil zeggen: het besef dat belangrijke elementen van het sportbeleid verweven zijn in andere beleidsporthefuilles of in gemeentebrede programma's, zoals *Kinderen Eerst*, of *Amsterdam Topstad*. Het verdient aanbeveling om de relaties tussen het sportbeleid en andere beleidsterreinen in kaart te brengen, ten einde die relaties te versterken in de vorm van een meerjaren Sportplan. Een Sportplan geeft de hoofdlijnen van het sportbeleid voor een periode van bijvoorbeeld vier jaar aan, en biedt een referentiekader om bijdragen van externe partners daaraan te toetsen en faciliteren. Een dergelijke systematiek biedt mogelijkheden om het subsidie-, accommodatie- en ondersteuningsbeleid herkenbaar op te nemen in de beleidscyclus, en daarover beter dan nu het geval is verantwoording af te leggen. Het meten en toetsen van prestaties van gemeentelijke inspanningen en bijdragen van externe partners maken nadrukkelijk onderdeel uit van de beleidscyclus. Evaluatie van het Sportplan is dan ook onlosmakelijk verbonden aan deze systematiek.

De volgende pijlers (indicatief) kan de gemeente uitwerken in het nog op te stellen Sportplan:

- Onderwijs, Buurt en Veiligheid, Kinderen Eerst
- Zorg en Welzijn, bewegingsstimulering volwassenen
- Werk en Inkomen en Kennisontwikkeling, benutten kenniscentra en sportopleidingen
- Ruimtelijke Ordening en accommodaties, kwaliteit sportparken en verenigingen
- Economie en Citymarketing, Topsport focus.

Het Sportplan vindt zo aansluiting bij de in hoofdstuk 3 geschetste Sport-ster. Op enkele aspecten geven we hier nog een toelichting.

Kinderen Eerst

In *Kinderen Eerst* kan expliciet worden gemaakt welke rol sport vervult in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Het gaat daarbij niet alleen om de lichamelijke ontwikkeling, maar ook om ontplooiing, samenwerking, sportieve normen en waarden, en preventieve gezondheidszorg. Binnen dit programma kunnen bestaande projecten en ontwikkelingen geïntegreerd worden, zoals JIB, JUMP-in, de brede school, de kantoortijdschool en andere kinderopvangarrangementen. Hierin spelen de GG&GD, jeugdzorg en jeugdhulpverlening, het onderwijs, de kinderopvangsector en de sportsector alle een rol. Daarbij kan de lijn worden gevolgd die door Jong Amsterdam is ingezet.

Sportstimuleringsactiviteiten maken onderdeel uit van de afspraken tussen centrale stad en stadsdelen over het lokale jeugdbeleid.

Bewegingsstimulering volwassenen

De relatie tussen de sectoren voor gezondheidszorg en sport vraagt om een heldere afbakening van verantwoordelijkheden en een duidelijke regie. Haast ongemerkt is 'bewegen' en bewegingsstimulering onderdeel geworden van het sportbeleid. De GGD is de beleidspartner die dit aspect van het preventieve gezondheidszorgbeleid voor haar rekening neemt. In de uitvoering van dit beleid spelen, naast de georganiseerde sport en sportstimulering ook het bewegingsonderwijs, gezondheidszorginstellingen en fitnesscentra een belangrijke rol. Dit zijn andere partners dan de traditionele partners in het sportbeleid, zoals sportverenigingen en andere sportorganisaties. Heldere afspraken over de rol van het sportbeleid in de preventieve gezondheidszorg, en omgekeerd, zijn wenselijk. De rol die zorgverzekeraars daarin kunnen en willen spelen dient onderdeel te zijn van die afspraken. Datzelfde geldt voor de commerciële sector van sportscholen en fitnesscentra, die in de praktijk een groot deel van de uitvoering van de preventieve gezondheidszorg voor haar rekening neemt, op het gebied van het tegengaan van bewegingsarmoede. Groepen die het meest in aanmerking komen voor bewegingsstimulering zijn volwassenen, met speciale aandacht voor allochtone ouderen en islamitische vrouwen.

Benutten kenniscentra en sportopleidingen

Sport en stedelijke economie raken elkaar bij de toenemende professionalisering van de sportsector. Sport is een bron van werkgelegenheid en beroepsvorming en kent tal van opleidingen voor bestuurders, managers en technisch kader. Met de ALO, Cruyff University en Faculteit Bewegingswetenschappen draagt Amsterdam sterk bij aan dit proces. De sport in Amsterdam kan de studenten aan deze opleidingen goed gebruiken. Het sportbeleid dient daar op in te spelen door het openstellen van werkervaringsplaatsen en het werven en inzetten van stagiairs. Bovendien beschikken instellingen voor sportopleidingen over docenten en professionals die het sportbeleid kunnen versterken. Zowel opleidingen, kenniscentra en gemeente hebben belang bij gestructureerde samenwerking.

Kwaliteitsimpuls sportverenigingen

Bijna tien jaar na de nota 'Vereende krachten' over problematiek en aanpak van de verenigingssport in Amsterdam, is het wenselijk om richting te geven aan het gemeentelijke beleid dat toegespitst is op de georganiseerde sport. De veelzijdigheid van het verenigingsaanbod is nog steeds groot, maar de kwaliteit van het aanbod is niet altijd op gewenst niveau. Verenigingen zijn in principe zelfstandige organisaties die hun eigen beleid voeren, maar zijn in de praktijk voor een belangrijk deel (op het gebied van huisvesting en de kosten daarvan) afhankelijk van de gemeente Amsterdam. Het Amsterdamse beleid voor sportverenigingen dient in te spelen op de volgende, deels samenhangende, kansen die zich voordoen:

- **Schaalvergroting:** sportverenigingen die met elkaar samenwerken of fuseren zijn door hun grotere draagkracht, reikwijdte en bereik beter in staat om een kwalitatief goed aanbod te doen dan clubs met een beperkte omvang. Accommodatiegebruik, vrijwilligerswerk en financieel beleid komen beter tot hun recht in sterke, grote verenigingen.
- **Professionalisering:** verenigingen die investeren in deskundigheidsbevordering en professionele ondersteuning kunnen het bestuurlijke werk beperkt houden tot de hoofdlijnen van het verenigingsbeleid. Verenigingsmanagers of externe professionals bieden ondersteuning aan het bestuur en coördineren de vrijwillige inzet. De kracht van verenigingsmanagers schuilt vooral in het inspelen op ontwikkelingen in de omgeving van de clubs, zoals behoeften van wijkbewoners, integratiebeleid en het voorbereiden van projectplannen of subsidievoorstellen.
- **Clustering en flexibiliteit:** verenigingen kunnen hun sportief aanbod versterken door verbreding van het sportaanbod met andere takken van sport (samen met andere aanbieders) en het verlenen van meer service, onder andere door het aanbieden van kinderopvang, fysiotherapie of ouderenzorg. De vereniging betreft hiertoe instellingen en bedrijven die deze taken tot hun kerntaak rekenen. Functiemenging verhoogt de levendigheid en het gebruik van voorzieningen en locaties, en biedt daarmee kansen aan bezoek en lidmaatschap van sportclubs. Commerciële aanbieders zijn deze weg al een aantal jaren geleden ingeslagen. Leden van sportclubs hebben hier ook baat bij.
- **Kwaliteit en differentiatie:** de gemeente Amsterdam, centrale stad én stadsdelen, kunnen hun beleid afstemmen op deze richting van professionalisering, klantgerichtheid en schaalvergroting. Het gemeentelijke beleid dient hiertoe de voorwaarden te scheppen door te zorgen voor kwalitatief

goed toegeruste en onderhouden accommodaties en door een selectief verenigingsbeleid. Verenigingen die deze weg inslaan, voldoende omvang en kwaliteit hebben, komen in aanmerking voor deelname aan gemeentelijke projecten en krijgen een voorkeursbehandeling in het kader van het accommodatiebeleid. Dit accommodatiebeleid loopt in de pas met het beleid voor Sportcentra Nieuwe Stijl, waarin verenigingen hun poorten meer openen voor de wijkbewoners. In het Sportplan dient aangegeven te worden aan welke criteria verenigingen die in aanmerking komen voor een specifiek verenigingsbeleid dienen te voldoen, en welke inspanningen de centrale stad en de stadsdelen voor hen zullen leveren.

Topsport focus

Sport en topsport maken, met bijvoorbeeld cultuur, kenniscentra en verkeersinfrastructuur, de stad aantrekkelijk als stedelijke vestigingslocatie voor bedrijven, bewoners en toeristen.

Topsportontwikkeling en –evenementen dragen bij aan een uniek stedelijk profiel en versterken de economische pijler van de stad. Samenwerking tussen DMO en Economische Zaken, en met STA dient hiertoe versterkt te worden in het licht van de uitgangspunten van Amsterdam Topstad. Het selecteren van een beperkt aantal kernsporten voor topsportontwikkeling verdient aandacht.

VI Inzet centrale stad en stadsdelen

Deze rapportage, Focus op Sport, bevat geen financiële besluiten. De gemaakte keuzen leiden niet tot financiële verplichtingen. Financiële gevolgen zijn wel te verwachten van het Sportplan.

Het is in de praktijk vrij lastig om een exact inzicht te geven in de bedragen die Amsterdam in totaal aan sport besteedt. In 1990 is het sportbudget in het kader van de binnengemeentelijke decentralisatie grotendeels afgesplitst naar de stadsdelen. Een uitzondering werd gemaakt voor de kapitaal- en exploitatielasten van de gebouwde gemeentelijke sportvoorzieningen (sporthallen, zwembaden). Deze budgetten werden in de vorm van afzonderlijke budgetten ("specifieke uitkeringen") aan de desbetreffende stadsdelen uitgekeerd. In 2006 was hier in totaal een bedrag van € 19,4 miljoen mee gemoeid

M.i.v. 2007 is de specifieke uitkering opgeheven en wordt de 19,4 miljoen over de stadsdelen verdeeld conform de reguliere stadsdeelfonds-systematiek.

Om inzicht te verkrijgen in de financiële inzet van centrale stad en stadsdelen voor Sport zijn de begrotingen 2006 van centrale stad en stadsdelen in beeld gebracht.

Centrale stad

Voor de centrale stad bedraagt het budget 2006 (saldo) **€ 14.900.000**

In dit bedrag is zijn de volgende posten opgenomen:

Apparaatskosten DMO	- 2.400.000
Beheer accommodaties (A'damse Bos; Edenbaan, SPZ)	- 5.300.000
Subsidies accommodaties (incl. kap. lasten)	- 3.600.000
Sportbeleid/-stimulering	- 2.200.000
Topsport (incl. 1.000.000 incidenteel)...	- 1.400.000

De stadsdelen

De uitgaven van de stadsdelen bedroeg in 2006 **- 32,500.000**

(op basis van de begroting); in dit bedrag zijn de uitgaven (sporthallen, sportzalen) inbegrepen waarvoor in 2006 specifieke uitkeringen (19,4 miljoen) werden ontvangen.

Deze uitgaven hadden verder betrekking op de exploitatie van sportparken, kosten sportbuurtwerk, etc.

Een uitsplitsing over de verschillende kostensoorten is niet goed mogelijk, omdat de stadsdelen hun uitgaven niet allemaal op dezelfde wijze registreren.